

Scenariusz dla Konina

Czy pomysł na „dolinę energetyczną” rozwiąże problemy wschodniej Wielkopolski?

Nowoczesna „dolina energetyczna”, inwestycje w technologię wodorową, rozwój odnawialnych źródeł energii – to najważniejsze spośród rozważanych przez samorząd województwa propozycji dla subregionu konińskiego.

– Chcemy, by wschodnia Wielkopolska uzyskała nowe strategiczne scenariusze dla swojego rozwoju, niekoniecznie oparte wyłącznie o duży przemysł produkcji energii – podkreślił 5 stycznia, podczas spotkania noworocznego w Auli UAM, marszałek Marek Woźniak.

Dlaczego ta kwestia znalazła się wśród priorytetów samorządu regionu w tej kadencji?

Siłą napędową rozwoju subregionu konińskiego pozostawały dotąd zasoby węgla brunatnego. Kopalnie i elektrownie były nie tylko największymi pracodawcami w regionie, ale też stanowiły istotny element krajowego systemu zabezpieczenia w energię elektryczną. Gospodarka oparta na węglu brunatnym i tradycyjnej energetyce powoli przechodzi jednak do historii, m.in. ze względu na stopniowe wyczerpywanie się pokładów tego surowca.

– Samorząd województwa chce stworzyć warunki, które pozwolą łagodniej przejść subregionowi konińskiemu przez proces transformacji. To program rozłożony na wiele lat, ale pierwsze działania trzeba podjąć już teraz – zauważa Maciej Sytek, prezes Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie i pełno-

Gospodarka oparta na węglu brunatnym i tradycyjnej energetyce przechodzi powoli do historii.

mocnik zarządu województwa do spraw restrukturyzacji Wielkopolski wschodniej.

Szansą dla Konina i okolic jest nowy program Komisji Europejskiej związany z tzw. platformą powęglową. Co on oznacza? W budżecie unijnym zaplanowano prawie 5 mld euro dla subregionów, które dotąd opierały swoje funkcjonowanie na przemyśle węglowym. Nowe pomysły mają zapobiec za-
późnieniu tam nowych miejsc pracy.

Przykładów nie brakuje. Wodorem napędzane są samochody, pociągi, autobusy, śmieciarki, wózki widłowe, drony. Oprócz transportu wódór może być wykorzystywany też w przemyśle, w energetyce przemysłowej, w ciepłownictwie, w ogrzewaniu domów i firm.

Do takich nowatorskich rozwiązań trzeba jednak przekonać lokalny biznes i samorządowców, stworzyć preferencyjne warunki, za-

inicjować pewne działania. To wymaga odwagi i zmiany mentalności.

– Subregion koniński nie może zostać sam! Konieczne jest wsparcie ze strony rządu. Gdy przed laty na Śląsku zaczęły się zmiany związane z reformami górnictwa i wygaszaniem kopalni, państwo mocno wspierało ten region i pomagało w przeobrażeniach gospodarki – dodaje Maciej Sytek.

– Subregion koniński nie może zostać sam! Konieczne jest wsparcie ze strony rządu. Gdy przed laty na Śląsku zaczęły się zmiany związane z reformami górnictwa i wygaszaniem kopalni, państwo mocno wspierało ten region i pomagało w przeobrażeniach gospodarki – dodaje Maciej Sytek.

– Subregion koniński nie może zostać sam! Konieczne jest wsparcie ze strony rządu. Gdy przed laty na Śląsku zaczęły się zmiany związane z reformami górnictwa i wygaszaniem kopalni, państwo mocno wspierało ten region i pomagało w przeobrażeniach gospodarki – dodaje Maciej Sytek.

>> strony 8-9

Szpitalne budowanie

Wielkopolskie Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Poznaniu rozbudowało się za 33,5 mln złotych. W stolicy regionu trwa też budowa szpitala pediatrycznego.

>> strona 2

Przeciw mowie nienawiści

Sejmik przyjął stanowisko wyrażające sprzeciw wobec mowy nienawiści w życiu publicznym. Poprzedziła to gorąca dyskusja, a radni PiS nie wzięli udziału w głosowaniu.

>> strona 5

Aż pod Lwów

W naszym cyklu „co za historia” przypominamy, jak zaprawieni w bojach Powstania Wielkopolskiego żołnierze ruszyli na pomoc Kresom Wschodnim.

>> strona 10

100 lat dumy

Hit wydawniczy, jakim okazała się „Encyklopedia Powstania Wielkopolskiego 1918-1919”, ponownie trafił do sprzedaży. A my przytaczamy wpisy z książki pamiątkowej z okazji 100. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

>> strony 11 i 12

Inna strona samorządu

Wraca lubiany przez czytelników cykl – ponownie „monitorujemy radnych”. Jak Olivier Janiak niechący wypromować powstańca rocznicę? Sejmikowi dziadkowie się ujawniają... Kto nie potrafi trafić w urządzenie? Radny się żeni!

>> strona 16

Sport na 5 lat

Kilkanaście lat temu Samorząd Województwa Wielkopolskiego jako jedyny w kraju zawarł wieloletnie umowy na dofinansowanie z partnerami zajmującymi się sportem wyczynowym, powszechnym oraz sportem osób z niepełnosprawnościami. Teraz – co również jest pionierskim wydarzeniem – umowy podpisano na całą pięcioletnią kadencję samorządu. Takie rozwiązanie pozwala klubom skupić się na szkoleniu, na wynikach osiąganych przez zawodników, a nie na myśleniu, czy będzie za co prowadzić działalność. Wojewódzkie wsparcie trafia do 300 klubów i 5000 zawodników z Wielkopolski. Przez pięć lat będą to co najmniej 33 miliony złotych.

>> strona 3

FOT. VISPOLSKA

Mamy budżet

Prawie dwa miliardy złotych zamierza wydać w 2019 roku samorząd województwa. Wpływy będą niższe, więc zaplanowano deficyt na poziomie nieco ponad 240 mln zł – zostanie on sfinansowany głównie obligacjami. To najważniejsze założenia budżetu województwa na 2019 rok i wieloletniej prognozy finansowej regionu – dokumentów, które sejmik przyjął 28 stycznia. Po raz pierwszy wydatki majątkowe przekraczają połowę w budżecie. Dokładnie na inwestycje zaplanowano 995 mln zł, czyli 50,6 proc. wszystkich wydatków. Największe z tych nakładów zostaną przeznaczone na inwestycje drogowe i w ochronie zdrowia oraz na zakup taboru kolejowego.

>> strona 4

Pieniądze dla wsi

Wielkopolska otrzyma dodatkowe pieniądze z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Chodzi o kwotę 7,9 mln euro na przedsięwzięcia wodno-kanalizacyjne. Zapowiedziano też możliwość pozyskania dodatkowych pieniędzy przez najlepsze lokalne grupy działania.

Obszary wiejskie w naszym regionie wspomagane są nie tylko z programów unijnych, ale również bezpośrednio z budżetu województwa. W styczniu podsumowano dziesięć lat funkcjonowania samorządowego programu „Wielkopolska Odnowa Wsi”, na który przez dekadę wydano już ponad 27 mln złotych.

>> strona 6

na wstępie

Do wodoru jak do jeża

Artur Boiński

Nie ulega wątpliwości, że wschodnia Wielkopolska stoi przed nie lada wyzwaniem. W związku z nieuchronnym zmierzchem ery węgla brunatnego ta część naszego województwa musi na nowo zdefiniować się pod względem gospodarczym. I w tych przeobrażeniach subregion koniński nie może zostać zostawiony sam sobie. Oczywiście, skala problemu wymaga zaangażowania instytucji, narzędzi, a przede wszystkim pieniędzy, którymi dysponuje rząd. Działania podejmowane przez samorząd województwa, o których piszemy w tym numerze, też są ważne i mogą wspomóc transformację tej części regionu. Czy dobrym rozwiązaniem będzie pójście w kierunku technologii wodorowej? Czas pokaże. Dziś to rozwiązanie może wydawać się nieco futurystyczne. Przypominam sobie jednak na przykład, że kiedy kilkanaście lat temu trwała dyskusja o wejściu Wielkopolski do unijnych inicjatyw JEREMIE i JESSICA, wielu podchodziło do tematu jak do jeża. A już kilka lat później byliśmy chwaleni w UE jako europejski lider we wdrażaniu z sukcesem tych rozwiązań finansowych. Może więc i z wodorem warto zaryzykować? ●

Pamięci Adamowicza

Na znak żałoby po śmierci prezydenta Gdańska flagi państwowa i województwa przed gmachem UMWW zostały opuszczone do połowy masztów.

Samorządowcy uczcili pamięć zamordowanego prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza.

Na znak żałoby po tragicznych wydarzeniach z Gdańska do połowy masztów zostały opuszczone flagi – państwowa i województwa – przed siedzibą samorządu województwa przy al. Niepodległości w Poznaniu. Także część zaplanowanych imprez w podległych samorządowi województwa instytucjach kultury została z tego powodu odwołana lub przełożona.

Paweł Adamowicz był członkiem polskiej delegacji do Europejskiego Komitetu Regionów, której przewodniczącym jest Marek Woźniak. Stąd w newsletterze KR znalazło się podpisane przez marszałka wspomnienie:

„Śmierć Pawła Adamowicza, prezydenta miasta Gdańska i członka Komitetu Regionów, to wielka strata. Strata dla gdańszczan, stra-

ta dla polskiego samorządu, strata cennego głosu w europejskiej debacie. Odszedł człowiek mądry, wrażliwy, otwarty na rozmowę, z głową pełną nowatorskich pomysłów na to, jak rozwiązywać problemy społeczne. Tworzył miasto nowoczesne i solidarne. Takie, w którym znajdzie się miejsce dla każdego, bez względu na pochodzenie czy polityczną sympatię.

Kochał Gdańsk i Gdańsk Go kochał.

Pozostanie niezapomniany!

Pawle, będzie nam Ciebie brakowało”.

Także członkowie komisji CIVEX Komitetu Regionów (w tym Marek Woźniak), która obradowała 25 stycznia w Brukseli, minutą ciszy uczcili pamięć Adamowicza. W trakcie posiedzenia zgodzili się również, że kwestia mowy nienawiści powinna być ważnym przedmiotem dyskusji na forum KR. ABO

Na pomoc płucom

Wielkopolskie Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Poznaniu zrealizowało inwestycję za 33,5 mln zł.

Podległe samorządowi województwa Wielkopolskie Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Poznaniu leczy m.in. nowotwory płuc, zajmuje się ich przeszczepami oraz przewlekłą obturacyjną chorobą tych organów. Co roku do szpitalnej poradni zgłasza się tutaj 60 tysięcy pacjentów, z czego około 15 tys. chorych wymaga hospitalizacji na oddziałach.

Szpital, którego siedziba mieści się przy ul. Szamarszewskiego 62 w Poznaniu, od 2009 r. realizuje wieloletni program rozbudowy i modernizacji pulmonologii. Jednym z jego elementów jest oddany właśnie do użytku nowy, trzykondygnacyjny budynek dla Zakładu Brachyterapii, Onkologii Klinicznej, Torakochirurgii i Pulmonologii. 29 stycznia obiekt otwarto, a w uroczystości udział wzięli m.in. abp Stanisław Gądecki, marszałek Marek Woźniak i Marzena Wodzińska z zarządu województwa.

Budowa i wyposażenie nowego skrzydła WCPiIT kosztowały 33,5 mln zł, a sfinansowano je z dwóch źródeł. Większość pieniędzy pochodziła z wieloletnich oszczędności szpitala, a ponad 5 mln zł na nowoczesny sprzęt po-

Budowa i wyposażenie nowego skrzydła WCPiIT kosztowały 33,5 mln zł.

zyskano z WRPO 2014+. Jakie są efekty?

Powierzchnia użytkowa placówki zwiększyła się

o około 8 tys. m². W dobudowanej części funkcjonować będzie 60-lóżkowy Oddział Torakochirurgii, Oddział

Onkologii Klinicznej, zakładu Diagnostyki Mikrobiologicznej, Laboratoryjnej, Patologii Klinicznej i Genetyki Medycznej oraz Zespół Poradni Specjalistycznych. Nowoczesny sprzęt pozwoli też na wprowadzenie nowych form diagnostyki oraz terapii.

– Na czym polega dziś nowoczesne leczenie? Zamiast długiego leżenia w szpitalu pacjent potrzebuje szybkiej diagnozy oraz skutecznej pomocy lekarzy: specjalistycznych badań, konsultacji i odpowiednich lekarstw – wyjaśniał ideę rozbudowy poznańskiej placówki jej dyrektor Aleksander Barinow-Wojewódzki. RAK

Budują też dla dzieci

W sąsiedztwie Szpitala Wojewódzkiego przy ul. Lutyckiej w Poznaniu trwa budowa Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka. Teren wykarczowano, ogrodzono, trwają prace ziemne, związane z instalacjami, fundamentami i konstrukcją budynku. Harmonogram prac oraz charakterystykę placówki (liczbę pokoi, oddziałów, ich wyposażenie) omówili podczas styczniowego posiedzenia radni z sejmikowej Komisji Zdrowia i Bezpieczeństwa Publicznego. Przypomnijmy, że na szpital pediatryczny zarezerwowano kwotę 426 mln zł. Pochodzi ona z trzech źródeł: 237 mln zł to fundusze z WRPO 2014+, 101 mln zł to wkład budżetu państwa w ramach kontraktu terytorialnego, a pozostała część (88 mln zł) to wkład własny samorządu województwa, finansowany m.in. z preferencyjnej pożyczki z programu JESSICA (36 mln zł).

Nowe rozdanie w Związku Województw

Ukonstytuowały się nowe władze Związku Województw RP. Do jego zarządu wybrano m.in. marszałka Marka Woźniaka.

XXXVIII obrady plenarne Zgromadzenia Ogólnego ZWRP odbyły się 10 stycznia w Warszawie, z udziałem wielkopolskich delegatów: marszałka Marka Woźniaka, przewodniczącego sejmiku Wiesława Szczepańskiego, wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka i radnej Tatiany Sokołowskiej.

Było to pierwsze takie spotkanie po jesiennych wyborach samorządowych. Należało wyłonić nowe władze związku, co było o tyle interesujące, że w ośmiu województwach rządzi obecnie PiS (w niektórych z koalicjantami), a w ośmiu koalicja zbudowana wokół KO, PSL i SLD. Dla przypomnienia – w poprzedniej kadencji PiS miało marszałka tylko w wo-

jewództwie podkarpackim.

Ostatecznie na czele zarządu ZWRP ponownie stanął przedstawiciel KO – marszałek województwa zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz. Wiceprezesami zostało dwóch marszałków z PiS i jeden z PSL, a na jednego z trojga członków zarządu został wybrany marszałek Marek Woźniak.

ZWRP jest dobrowolnym stowarzyszeniem samorządów województw. Do jego celów należą m.in.: reprezentowanie interesów województw na forum ogólnopaństwowym i międzynarodowym, podejmowanie inicjatyw w celu decentralizacji uprawnień na rzecz samorządów, inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących samorządu terytorialnego, współpraca międzynarodowa na poziomie regionów oraz wymiana doświadczeń i dobrych praktyk. ABO

90 lat ksiązek dla pedagogów

1 lutego jubileusz 90-lecia działalności świętowała w hotelu Bazar Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu. Ta podległa samorządowi regionu placówka funkcjonuje obecnie przy ulicy Bułgarskiej (w pobliżu Stadionu Miejskiego), ale ma też 11 oddziałów w Wielkopolsce. Jej księgozbiór liczy ponad 200 tysięcy pozycji, a z ksiązek, oprócz podnoszących swoje kwalifikacje nauczycieli oraz studentów przygotowujących się do tego zawodu, korzystają też zwykli mieszkańcy. Biblioteka stara się nadążać za wyzwaniami XXI wieku: zbiory scyfrizowano, powstał internetowy katalog, do placówki można zapisać się online, a jej oferta dostępna jest też w mediach społecznościowych. Wiele osób korzysta z dostępnej czytelnicy, a w budynku biblioteki znajduje się też kino. RAK

Dla sportu przez wiele lat

33 mln zł od samorządu na szkolenie i współzawodnictwo wielkopolskich zawodników.

Kilkanaście lat temu Samorząd Województwa Wielkopolskiego jako jedyny w kraju zawarł wieloletnie umowy na dofinansowanie z partnerami zajmującymi się sportem wyczynowym, powszechnym oraz sportem osób z niepełnosprawnościami. Teraz – co również jest pionierskim wydarzeniem – umowy podpisano na całą pięcioletnią kadencję samorządu. Uroczy-

stość odbyła się 11 stycznia w UMWW w Poznaniu.

– Takie rozwiązanie oznacza gwarancję stabilności naszej pomocy przez cały ten okres. Nasi partnerzy nie muszą na początku każdego roku czekać na przyznanie pieniędzy – podkreślał marszałek Marek Woźniak.

– Kluby mogą się skupić na szkoleniu, na jak najlepszych wynikach osiąganych przez zawodników, a nie na

myśleniu, czy będzie umowa, czy nie będzie – dodawał Jacek Bogusławski, nadzorujący obecnie w zarządzie województwa sprawę sportu.

– Kiedy w 1998 roku zostałem wybrany do sejmiku, zacząłem od rozmów z ówczesnym marszałkiem o wprowadzeniu jedynych takich rozwiązań w kraju na poziomie samorządu województwa, czyli samodzielnego departamentu sportu i turystyki

w UMWW oraz takiej samej komisji sejmikowej – wspominał przewodniczący Komisji Kultury Fizycznej i Turystyki w sejmiku Tadeusz Tomaszewski, który podpisywał umowę w imieniu Wielkopolskiego Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe. – Teraz historia zatoczyła koło, bo znów jesteśmy w tej dziedzinie innowacyjni.

Docelowo wsparcie samorządu województwa trafia do

300 klubów i 5000 zawodników z Wielkopolski. Przez pięć lat będą to co najmniej 33 miliony złotych. Najwięcej z tej puli (ponad 25 milionów złotych) zostanie przekazane do Wielkopolskiego Stowarzyszenia Sportowego, które zajmuje się dystrybucją tych pieniędzy na organizację szkolenia i współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży na poziomie wojewódzkim.

ABO

Umowy z przedstawicielami siedmiu podmiotów podpisał w UMWW marszałek Marek Woźniak i Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

Wsparcie dla samorządów

5,7 mln zł z budżetu województwa trafi w 2019 r. do samorządów lokalnych na wsparcie rozwoju infrastruktury sportowej i turystycznej w Wielkopolsce.

– Rozpoczynamy dziś drugą edycję cieszącego się dużą popularnością autorskiego programu samorządu województwa „Szatnia na medal”. W 2018 r. zrealizowano 60 zadań: to remonty lub budowa zaplecza sanitarnego przy obiektach sportowych. Łącznie kosztowały one blisko 10,5 mln zł, z czego 4,1 mln zł pochodziło z budżetu regionu – podkreślił 5 lutego podczas spotkania z przedstawicielami JST w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu Jacek Bogusławski, odpowiedzialny w zarządzie województwa za sprawy sportu i turystyki.

W tym roku na „Szatnię na medal” też przeznaczono

4 mln zł, w tym 1,3 mln zł na zadania inwestycyjne (nowe obiekty), a 2,7 mln zł na prace remontowe.

– Samorząd województwa od wielu lat stara się rozwijać infrastrukturę sportową i turystyczną w Wielkopolsce – dodał Jacek Bogusławski. – W 2019 roku zamierzamy przekazać samorządom lokalnym 1,7 mln zł, zwłaszcza na rozwój bazy lekkoatletycznej. Tomasz Wiktor, dyrektor Departamentu Sportu i Turystyki UMWW, wyjaśnił, że dofinansowanie z budżetu województwa może być przeznaczone m.in. na: bieżnie okólnie, bieżnie proste, skocznie, rzutnie oraz inne urządzenia lekkoatletyczne.

Trzeci rodzaj wsparcia dla JST obejmuje z kolei dotacje na rozwój infrastruktury turystycznej. To np. przystanki wodne, punkty widokowe, miejsca postojowe, wiaty turystyczne, oznakowanie. RAK

Nagrodzeni za najciekawsze innowacje

Solar Networks Sp. z o.o., Fabryka Maszyn Spożywczych SPOMASZ Pleszew S.A., Zylia Sp. z o.o. oraz HHO-POWER inż. Damian Michalak – to firmy, które zwyciężyły w konkursie „i-Wielkopolska – Innowacyjni dla Wielkopolski”.

Laureatów ubiegłorocznej edycji samorządowego konkursu, promującego regionalne przedsiębiorstwa stosujące innowacyjne rozwiązania, ogłoszono 9 stycznia, podczas konferencji prasowej w UMWW.

– Cztery firmy pomyślnie przeszły procedury i zostały najwyższej ocenione przez kapitułę konkursu. Prezentują one ten wymiar gospodarki Wielkopolski, na którym nam szczególnie zależy, z powodzeniem funkcjonują na rynkach światowych – stwierdził marszałek Ma-

Laureatów konkursu ogłoszono 9 stycznia w UMWW.

rek Woźniak. – Ciągłe jednak mamy niedosyt innowacyjnych rozwiązań. Dlatego chcemy powiększać grono innowatorów, m.in. poprzez organizację konkursu, promocję i wsparcie najlepszych przedsięwzięć.

– Sam udział w rywalizacji o tytuł „i-Wielkopolska – Innowacyjni dla Wielkopolski” jest już dużym wyróżnieniem dla firm. W tegorocznej edycji zgłoszo-

no 27 wniosków, w tym 26 wniosków w kategorii: „Inteligentne specjalizacje dla Wielkopolski” oraz 1 wniosek w nowej kategorii: „H₂ Wielkopolska” – wyjaśnił dziennikarzom Jacek Bogusławski, odpowiedzialny w zarządzie województwa m.in. za sferę gospodarki.

Za co nagrodzono zwycięzców? Spółkę Solar Networks – za mobilny kontener do produkcji energii elektrycz-

nej za pomocą paneli fotowoltaicznych. SPOMASZ Pleszew – za uniwersalny aparat próżniowy z funkcją odzysku aromatu. Zylia zdobyła uznanie za przenośne studio nagrań, a HHO-POWER wyróżniono za instalację wodorową do silników spalinyowych diesla.

Laureaci otrzymają nagrody w wysokości 30 tys. zł oraz wsparcie promocyjne od samorządu województwa. RAK

Konkurs!

15 tys. zł to pula nagród w marszałkowskim konkursie dla dziennikarzy.

„Wielkopolska obywatelska – Wielkopolska europejska. Powstanie Wielkopolskie 1918/1919 wizytówką współczesnych Wielkopolan” – to hasło tegorocznej odsłony tego przedsięwzięcia dla żurnalistów. Termin zgłoszeń upływa 17 maja. Regulamin i inne szczegóły – na stronie internetowej www.umww.pl. ABO

Studenci ze wschodu poznawali samorząd województwa

FOT. A. BOIŃSKI

5 lutego w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu gościła grupa studentów z Kazachstanu i Ukrainy, uczących się obecnie w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Lesznie. Z młodymi gośćmi, którzy przyjechali z rektorem leszczyńskiej uczelni prof. Maciejem Pietrzakiem, spotkał się w siedzibie samorządu województwa wicemarszałek Wojciech Jankowiak. Studenci wysłuchali informacji o ustroju polskiego samorządu, o inwestycjach województwa wielkopolskiego, funkcjonowaniu naszego regionu w Unii Europejskiej, czy o relacjach z partnerskimi regionami w Europie i w innych zakątkach świata. Na zakończenie wizyty odwiedzili salę sesyjną, w której obraduje sejmik województwa. ABO

Szkolenie

Urząd Marszałkowski organizuje warsztaty „Obowiązki podmiotów w zakresie korzystania ze środowiska”.

Szkolenia (głównie dla przedsiębiorców) zaplanowano na 19, 20 i 26 lutego. Zmieniła się część przepisów, dlatego warto zapoznać się z tą materią. Warsztaty są bezpłatne, ale trzeba się na nie zgłosić do 15 lutego. Jak to zrobić? Szczegóły na www.umww.pl. ABO

Sejmikowe pytania

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali 28 stycznia, podczas III sesji sejmiku, w ramach punktu „interpelacje i zapytania”.

Marek Sowa (PiS) pytał o to, kto ma prawa autorskie do koncertu, wykonanego z okazji 100. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego, a także o możliwość ponownego wyemitowania tego wydarzenia w telewizji.

Krzysztof Sobczak (PiS) interpelował w sprawach: stanowiska Wielkopolski podczas spotkania z kierownictwem Platformy Regionów Górniczych w Procesie Transformacji, efektów prac zespołu ds. restrukturyzacji potencjału gospodarczego subregionu konińskiego, informowania radnych o konferencjach organizowanych przez samorząd województwa.

Robert Popkowski (PiS) mówił o konkursie na dotacje z WRPO dotyczącym rewitalizacji miast, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych, apelując o zwiększenie puli pieniędzy na ten cel i sprawiedliwe rozpatrzenie protestów wniesionych przez gminy.

Adam Bogrycewicz (PiS) wystosował interpelację dotyczące modernizacji drogi wojewódzkiej nr 133 w gminie Drawsko, a także przyspieszenia odjazdów porannych pociągów kursujących w obu kierunkach na trasie Poznań – Piła.

Lucja Zielińska (PiS) wystąpiła o rozważenie zmiany – na korzystniejsze dla beneficjentów – przepisów i procedur dotyczących szacowania kosztów na etapie przygotowywania wniosków o dofinansowanie z programów unijnych, którymi zajmuje się samorząd województwa.

Zbigniew Czerwiński (PiS) złożył interpelację w sprawie sytuacji finansowej na koniec 2018 roku Specjalistycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu, pytając m.in. o poziom zobowiązań, należności i planowany wynik finansowy placówki.

Małgorzata Waszak (KO) interpelowała pisemnie w sprawie budowy ścieżki rowerowej przy drodze wojewódzkiej nr 266 na odcinku Patrzyków – Święte w gminie Kramsk, zwracając uwagę na duży ruch rowerzystów na tej trasie.

Henryk Szymański (KO) wniósł o ponowne rozpatrzenie przyznania pomocy dla Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Gospodarczych oraz Rozwoju Ziemi Granowskiej, ubiegającej się o pieniądze z PROW na budowę skateparku w Granowie.

Jan Grzesiek (PSL) poruszył kwestię rozkładu jazdy pociągów na trasie Jarocin – Poznań. Zwrócił się z prośbą o przywrócenie godzin kursowania umożliwiających dojazd i powrót osób pracujących nocą w stolicy regionu. **ABO**

Wydamy dwa miliardy

Sejmik przyjął budżet województwa na 2019 rok.

Prawie dwa miliardy złotych (dokładnie 1,969 mld) zamierza wydać w 2019 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego. Wpływy będą niższe, więc zaplanowano deficyt na poziomie nieco ponad 240 mln zł – zostanie on sfinansowany głównie obligacjami. To najważniejsze założenia budżetu województwa na 2019 rok i wieloletniej prognozy finansowej regionu – dokumentów, które sejmik przyjął 28 stycznia.

– Po raz pierwszy wydatki majątkowe przekraczają połowę w naszym budżecie – mówiła, prezentując radnym najważniejsze liczby z projektu, skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska.

– Podejmujemy bardzo wiele inwestycji z udziałem środków Unii Europejskiej, z myślą o przedsięwzięciach w sferze drogowej, zakupie taboru kolejowego, budowie szpitala dziecięcego w Poznaniu – podkreślał z kolei marszałek Marek Woźniak, ale i zastrzegając: – To nie będzie łatwy budżet do realizacji, bo dziś rynek wykonawców czy dostawców taboru kolejowego jest w pewnym kryzysie.

Dokładnie na inwestycje zaplanowano 995 mln zł, czyli 50,6 proc. wszystkich wydatków. Największe z tych nakładów zostaną przeznaczone na: inwestycje drogowe (317 mln zł, w tym m.in. obwodnice Wronki i Gostynia), inwestycje w ochronie zdrowia (264 mln zł, w tym budowa szpitala dziecięcego i wdrożenie elektronicznej dokumentacji medycznej), zakup taboru kolejowego (238 mln zł).

Jak podkreślała skarbnik, aż 85 mln zł samorząd województwa przekaże innym podmiotom. Mniej więcej połowa trafi do wielkopolskich samorządów, m.in. w ramach programów „Szatnia na medal” czy „Pięknie wielkopolska wieś”, a także na drogi dojazdowe do pól i zbiorniki małej retencji. Reszta to pieniądze przekazywane organizacjom pożytku publicznego, OSP czy spółkom wodnym.

Spośród poprawek zgłoszonych wcześniej przez radnych (głównie z PiS) zarząd województwa zapowiedział uwzględnienie dofinansowania programu „Razem skuteczniej BIS”, konkursu dla najsukcesywniejszych powiatowych urzędów pracy, dwóch wież widokowych w regionie.

Jak ocenili powyższe założenia przedstawiciele sejmikowych klubów?

– To budżet skonstruowany zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców naszego regionu, zrównoważony i ambitny – komplementował przewodniczący klubu KO Henryk Szopiński.

Założenia budżetu przedstawiła radnym skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska. Obradom po raz kolejny towarzyszyła flaga powstańcza, którą zawieszili radni Zbigniew Czerwiński i Marek Sowa.

– Te bardzo proinwestycyjne prognozy są realne i możliwe do osiągnięcia – komentował szef klubu PSL Jarosław Maciejewski.

Finansowe plany pochwalił też jedyny radny niezrzeszony Jerzy Lechnerowski.

– Uważamy, że budżet spełnia oczekiwania, a przede wszystkim gwarantuje rozwój województwa. Mamy jednak do niego uwagi – zakomunikował występujący w imieniu klubu SLD-LR Romuald Ajchler, zwracając uwagę m.in. na problemy związane z mostami w Międzychodzie, we Wronkach i w Sierakowie.

Swoje wyliczenia dotyczące wzrostu poszczególnych wydatków budżetowych na przestrzeni lat przedstawił Zbigniew Czerwiński z PiS. Wskazywał, że w porównaniu do początków funkcjonowania samorządu województwa proporcjonalnie najbardziej wzrosły koszty funkcjonowania Urzędu Marszałkowskiego, a – według jego wyliczeń – bardzo mało zwiększono nakłady na sejmik województwa. Przypomniał też, że nie uwzględniono poprawek PiS dotyczących przekazania 4 mln zł na utworzenie oddziału onkologicznego w pilskim szpitalu oraz 10 mln zł na modernizację szpitala powiatowego w Gnieźnie (ponownie zgłosił te poprawki, ale w głosowaniu zostały odrzucone).

Za zapisaniem w budżecie pieniędzy dla Piły wypowiadali się też inni radni (głównie

Adam Bogrycewicz z PiS), a także starosta pilski Eligiusz Komarowski. Z kolei za wsparciem dla Gniezna lobbował na sesji poseł PiS Zbigniew Dolata.

Marszałek Marek Woźniak wskazał, że powiat gnieźnieński jest jednym z 35 wielkopolskich powiatów, a praktycznie wszystkie mają problemy w opiece zdrowotnej; także województwo boryka się z kłopotami finansowymi swoich placówek.

Zadeklarował natomiast przyszłe wsparcie dla oddziału onkologicznego w Pile, który ma współpracować z finansowanym przez samorząd województwa ośrodkiem radioterapii w tym mieście. Jak zaznaczył marszałek, ta pomoc zostanie przekazana po rozstrzygnięciu, jaka formuła będzie najkorzystniejsza z punktu widzenia kontraktowania świadczeń przez NFZ (radioterapia częścią szpitala lub oddział onkologiczny włączony w struktury ośrodka radioterapii zarządzanego przez Wielkopolskie Centrum Onkologii). – Nie upolityczniajmy tej sprawy. To konieczne zadanie i wszystkim nam zależy na jego zrealizowaniu – apelował Marek Woźniak.

W ostatecznych głosowaniach zarówno za budżetem, jak i za WPF było 24 radnych, 13 przeciw, nikt się nie wstrzymał. **ABO**

Brak rąk do pracy i czas na eksport

Sejmik zapoznał się z analizą podsumowującą kongres wielkopolskich przedsiębiorców. Wnioski? Brakuje fachowców.

Przedstawiciele działającej przy marszałku województwa Wielkopolskiej Rady Trzydziestu zaprezentowali w styczniu (podczas obrad sejmikowej Komisji Gospodarki oraz w trakcie sesji) rekomendacje wynikające z Wielkopolskiego Kongresu Gospodarczego, który odbył się 17-18 września 2018 r. w Poznaniu i Pile. Wojciech Kruk i Andrzej Łyko mówili m.in. o wyzwaniach i perspektywach naszego rynku pracy, o nowoczesnej gospodarce opartej na współpracy nauki z biznesem, a także o konieczności ekspansji zagranicznej firm.

– Największą barierą rozwoju wielkopolskich przedsiębiorstw stał się brak rąk do pracy. Nie mówi się już o bezrobociu, tylko o tym, skąd wziąć wykwalifikowanego

28 stycznia podczas obrad sejmiku wnioski przedsiębiorców przedstawił Andrzej Łyko.

fachowca – zaznaczył podczas obrad sejmiku 28 stycznia Andrzej Łyko. – Potrzebne są zmiany prawne ułatwiające zatrudnienie cudzoziemców oraz zwiększenie aktywności

zawodowej Wielkopolan, np. poprzez wprowadzenie elastycznego czasu pracy (dla matek z dziećmi).

W którym kierunku powinien rozwijać się biznes? Przyszłością jest robotyzacja, gospodarka 4.0, oparta o nowe technologie i przetwarzanie danych, która wymaga jednak wykształcenia informatyków i zmian w systemie edukacji (nacisk na kształcenie zawodowe, studia dualne). Dla firm ważny jest też rozwój eksportu.

– Materiał jest nierzetelny. Skąd państwo macie dane, że mamy niski poziom szkolnictwa? – zaprotestowała radna Lucja Zielińska z PiS.

– Wnioski są wynikiem dyskusji przedsiębiorców, to ich opinie – wyjaśniał Andrzej Łyko, a radny Jan Grzesiek z PSL podsumował, że to zderzenie teorii z praktyką. **RAK**

Mowa (o) nienawiści

Po gdańskiej tragedii sejmik, w gorącej atmosferze, przyjął specjalne stanowisko.

Radni uczcili chwilą ciszy pamięć prezydenta Pawła Adamowicza.

Na początku styczniowej sesji sejmiku radni chwilą ciszy uczcili pamięć tragicznie zmarłego prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza.

Sejmik przyjął też – zaproponowane przez klub KO – stanowisko w sprawie „zaprzestania mowy nienawiści poprzez konsekwentną i długofalową edukację społeczną w zakresie powrotu do norm i zasad prowadzenia sporów w przestrzeni publicznej”.

„My – radni Województwa Wielkopolskiego czujemy ogromną potrzebę konsolidacji wszystkich sił politycznych w sprzeciwie wobec mowy nienawiści – czytamy w dokumencie. – W ostatnich latach jesteśmy świadkami coraz bardziej brutalnego języka pogardy wobec osób mających inne poglądy. Polityczne akty zgonu, szubienice, palenie kukły, nawoływanie do przemocy to przykłady zachowań, które nie spotykały się do tej pory ze stanowczą reakcją organów ścigania. Jako radni Województwa Wielkopolskiego, który to region ma szczególne za-

ługi w rozwoju państwowości i ruchach niepodległościowych, wyrażamy nasz głośny sprzeciw wobec języka nienawiści i dzielenia społeczeństwa polskiego”.

Radni zwrócili się do parlamentarzystów o podjęcie prac legislacyjnych nad uregulowaniem zasad wykluczenia z życia publicznego szeroko rozumianej mowy nienawiści. Podkreślili też negatywną rolę odgrywaną przez media publiczne, zarzucając im m.in. manipulację faktami czy ataki personalne na „inaczej myślących”.

– Państwa projekt nie idzie w kierunku pięknego różnienia się. Jest on pisany właśnie językiem nienawiści – zarzucała Małag.

– Wersja PiS być może miałyby rację bytu, gdyby nie wydarzyło się to, co się wydarzyło w Gdańsku – odpowiadał Romuald Ajchler z SLD-LR.

– To, co zaproponowała radna Małag, to próba odstąpienia od odpowiedzialności, próba pomijania atmosfery towarzyszącej temu mordowi, próba zakłamywania rzeczywistości – punktował marszałek Marek Woźniak. I krytykował przekaz telewizyjny publicznej, mówiąc: – To jest propaganda już nie na miarę czasów gomulkowski, ale stalinowskich; a jeśli chodzi o współczesność, to da się porównać do Korei Północnej.

Te słowa oburzyły Zbigniewa Czerwińskiego z PiS, który zwrócił się bezpośrednio do marszałka: – Wstyd mi, że używasz takich nieuprawnionych sformułowań. Używasz ich w sposób absolutnie manipulacyjny, ponieważ nie jesteś w stanie być tak głupi.

W tej gorącej atmosferze sejmik odrzucił kontrpropozycję stanowiska autorstwa radnych PiS, przyjmując uchwałę w pierwotnym brzmieniu. ABO

W imieniu klubu KO projekt stanowiska przedstawiła radna Paulina Stochniałek.

Zarząd odpowiada

Prezentujemy wyciąg z odpowiedzi udzielonych na wcześniejsze interpelacje i zapytania radnych.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– odpowiedział na trzy interpelacje Przemysława Ajchlera. W sprawie DW nr 198 na odcinku Radgoszcz – Zatom Nowy poinformował, że obecnie jej przebudowa nie jest brana pod uwagę, ponieważ wymagałoby to szerokiego zakresu prac, co wiąże się z koniecznością zabezpieczenia znacznych nakładów finansowych, a inwestycja ta nie została ujęta w „Planie transportowym dla województwa wielkopolskiego w perspektywie 2020 roku”. Wykonywane będą jedynie remonty cząstkowe tej drogi. W sprawie mostu w Międzychodzie przekazał, że odstąpiono od umowy z wykonawcą robót; trwa inwentaryzacja wykonanych prac oraz rozliczenie zadania; po ich zakończeniu zostanie ogłoszony przetarg na dokończenie inwestycji, by jak najszybciej oddać obiekt do użytku. W kwestii doświetlenia DW nr 182 na odcinku Kłosowice – Sieraków poinformował, że zgodnie z ustawą Prawo energetyczne do zadań własnych gminy należy planowanie i finansowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na jej terenie.

– odnosząc się do interpelacji Jerzego Lechnerowskiego w sprawie budowy nowej DW nr 434 od węzła Kórnik Północ na drodze S11 do węzła Poznań Wschód na autostradzie A2, wskazał, że przedsięwzięcie nie jest ujęte w planach inwestycyjnych ani w „Planie transportowym dla województwa wielkopolskiego w perspektywie 2020 roku”. Zapewnił jednak, że przy kolejnej aktualizacji wspomnianego planu zostanie rozważone ujęcie w nim tej inwestycji.

– w sprawie remontu DW nr 260 na odcinku Gniezno – Wólka odpowiedział Tadeuszowi Tomaszewskiemu, że według przeprowadzonego jesienią 2018 r. przeglądu, stan techniczny wskazanego odcinka jest dobry. Przedmiotowy remont zależeć będzie od wysokości środków, jakie w kolejnych latach będą przeznaczone na zadania z zakresu bieżącego utrzymania dróg.

– ustosunkowując się do interpelacji Adama Bogrycewicza w sprawie budowy ścieżki rowerowej przy DW nr 179 na odcinku Dolaszewo – Szydłowo, poinformował, że złożono wniosek o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W związku z uwagami gminy Szydłowo dotyczącymi lokalizacji ścieżki na jednej z działek, której właściciele nie wyrazili zgody na zajęcie nieruchomości, wniosek wycofano, a dalsze działania można podjąć dopiero po ostatecznym potwierdzeniu przez gminę prawa do dysponowania nieruchomością.

– poinformował Romualda Ajchlera, że w związku z włączeniem mostu na zalewie Warty w Sierakowie do gminnej ewidencji zabytków nie planuje się jego remontu. Zakres ograniczeń określonych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków wyklucza uzyskanie pozwolenia na budowę zgodnie z obowiązującymi wymogami. Obecnie na moście wprowadzono ruch jednokierunkowy dla pojazdów do 15 ton oraz wydzielono bezpieczny jednostronny pas ruchu pieszych. Rozważana jest możliwość budowy nowego przebiegu DW nr 133 wraz z budową nowego mostu przez Wartę.

– odpisał Markowi Sowie, że zmiany w kursowaniu pociągu 77425 relacji Jarocin – Poznań nie wynikają z wniosków organizatora i operatorów kolejowych, lecz z przyczyn leżących po stronie zarządcy linii kolejowych. Kontynuacja prac modernizacyjnych prowadzonych przez PKP PLK na linii nr 14 w województwie łódzkim ma istotny wpływ na kursowanie pociągów na linii nr 272 Kluczbork – Poznań. W projekcie zastępczego rozkładu jazdy od 10 marca przyjazd pociągu 77425 do Poznania zaplanowano na godz. 18.32, a odjazd pociągu 77408 z Poznania na godz. 7.46.

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski

– odpowiedział na zapytanie Zofii Szalczyk w sprawie przyjętego przez zarząd województwa planu działań związanych z przeciwdziałaniem marnowaniu żywności. W 2019 roku planowane jest zlecenie badań skali tego problemu w Wielkopolsce oraz rozpoczęcie zadań dotyczących m.in. działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w tym drzwi otwartych banku żywności, kampanii edukacyjnej, stworzenia oferty produktów testowych przez studentów czy rozwijania innowacyjności poprzez vouchery na innowacje ograniczające marnowanie żywności. W opracowaniu są kryteria, według których szkoły będą wybierane do uczestnictwa w poszczególnych zadaniach, a także zasady wsparcia dla organizacji pozarządowych dystrybuujących żywność bezpośrednio do potrzebujących.

Członek zarządu województwa Marzena Wodzińska

– w odpowiedzi na pytania Adama Bogrycewicza związane z zatrudnieniem w spółce Szpitale Wielkopolski jednego z pracowników, potwierdziła fakt zatrudnienia danej osoby na stanowisku zastępcy dyrektora zarządzającego. Potwierdziła znajomość publicznie dostępnych informacji nt. zakończenia sprawowania funkcji burmistrza przez tego pracownika. Przywołała obszar działalności spółki, którym pracownik się zajmuje. Z uwagi na brak podstaw prawnych, nie było możliwe udzielenie informacji o wysokości wynagrodzenia oraz okresie zatrudnienia.

– wyjaśniła Krzysztofowi Błaszczkowi, że UAM i PCSS nie są partnerami w projekcie „Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@ 2020”, którego jedynym realizatorem jest Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu. Na podstawie podpisanego porozumienia dostarczany przez Naukową i Akademicką Sieć Komputerową (NASK) internet jest zabezpieczony przed niepowołanymi treściami. Ponadto Cyfrowa Chmura Edukacyjna wybudowana w projekcie ma szereg zabezpieczeń przed niepowołanymi treściami, ale także przed atakami hakerskimi. Na bieżąco są także monitorowane strony, na jakie wchodzi użytkownicy.

Dyrektor Departamentu Kultury UMWW Włodzimierz Mazurkiewicz

– odpowiadając w imieniu marszałka województwa na interpelację Marka Sowy w sprawie konkursu na dyrektora Muzeum Okręgowego w Lesznie, przedstawił skład komisji konkursowej powołanej przez zarząd województwa. Poinformował również, że określone zostały następujące formalne kryteria wyboru kandydatów: 1) wykształcenie wyższe magisterskie, 2) co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracy na stanowiskach kierowniczych związanych z działalnością kulturalną, 3) przedłożenie dokumentów o treści i w formie określonej w ogłoszeniu konkursowym. Natomiast określenie kryteriów oceny przydatności kandydatów należy do zadań komisji konkursowej.

Dyrektor Biura Nadzoru Właścicielskiego Grzegorz Proniewicz

– z upoważnienia marszałka odpowiedział Romualdowi Ajchlerowi, że Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa S.A., której akcjonariuszem jest województwo wielkopolskie, nie budowała sieci światłowodowej w gminie Wronki. Według uzyskanych informacji sieć na terenie gminy Wronki wybudowała inna spółka – w Biedzrowie wybudowano przyłącza do 46, a w Pakawiu do 19 gospodarstw domowych. Urząd nie posiada informacji, czy dana spółka lub inny operator planuje dodatkowe inwestycje w tych miejscowościach. ABO

Kto powalczy o drogę?

FOT. ARCHIWUM UMWW
W styczniowych obradach uczestniczyli m.in. wicemarszałek Wojciech Jankowiak i Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak nadal pokieruje pracami walczącego o budowę ważnej dla kilku województw „ekspresówki” stowarzyszenia „Droga S11”.

14 stycznia w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu odbyło się XIII Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Gmin, Powiatów i Województw „Droga S11”. Uczestniczyli w nim przedstawiciele 32 jednostek samorządu terytorialnego, położonych wzdłuż obecnej drogi krajowej nr 11.

Stowarzyszenie zabiega o budowę całego przebiegu drogi ekspresowej nr 11 na odcinku od Koszalina do Pyrzowic koło Katowic. Mówiąc o dotychczasowej działalności organizacji, Wojciech

Jankowiak przypomniał, że stowarzyszenie działa od 2006 roku, a jednym z jego największych sukcesów jest wpisanie drogi ekspresowej S11 do „Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)”.

Delegaci wybrali władze stowarzyszenia na nową kadencję. Prezesem ponownie został wicemarszałek Wojciech Jankowiak. Do nowego zarządu weszli też: prezydent Piły Piotr Głowski, prezydent Koszalina Piotr Jedliński, wicemarszałek województwa zachodniopomorskiego Tomasz Sobieraj, starosta pleszewski Maciej Wasielewski, zastępca prezydenta Poznania Mariusz Wiśniewski i wójt gminy Suchy Las Grzegorz Wojtera.

ABO

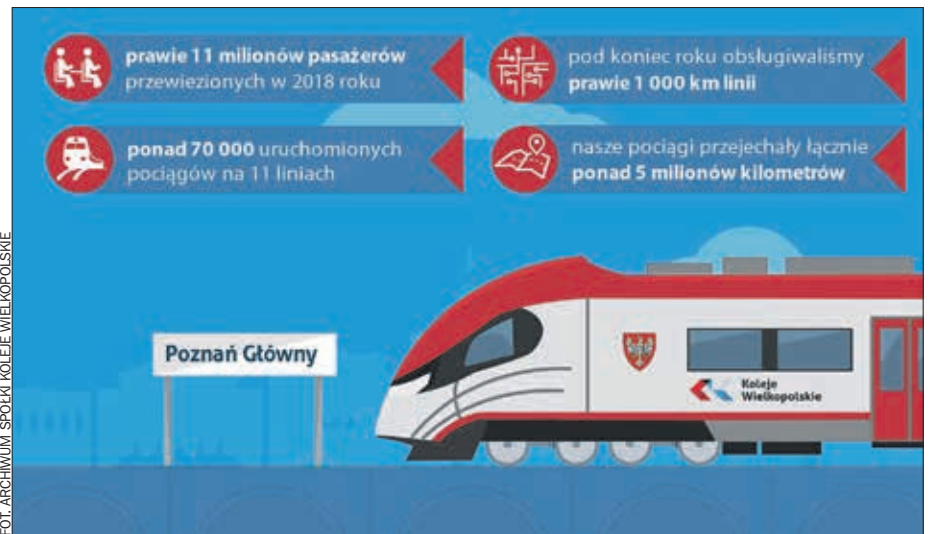
Wielkopolanie lubią kolej

Mimo remontów na torach coraz więcej pasażerów wybiera w naszym regionie podróż pociągiem.

Należąca do samorządu województwa spółka Koleje Wielkopolskie podsumowała pod koniec stycznia rok 2018. Z danych wynika, że Wielkopolanie coraz chętniej wybierają w naszym regionie podróż pociągiem, a spółka zanotowała rekordowe wyniki pod względem m.in. liczby pasażerów.

– W ubiegłym roku uruchomiliśmy ponad 70.000 pociągów, które przewiozły prawie 11 milionów pasażerów, tj. o ponad 2 mln osób więcej niż w 2017 roku. Nasze pociągi pokonały łącznie ponad 5 milionów kilometrów – wylicza Arkadiusz Garcon z Wydziału Handlu i Marketingu Kolei Wielkopolskich. – Obecnie nasze składy obsługują pasażerów na 11 liniach kolejowych.

Na znaczny wzrost liczby podróży wpłynęło z pewnością uruchomienie 10 czerwca Poznańskiej Kolei Metropolitalnej. Więcej pociągów, zwłaszcza w godzinach komunikacyjnego szczytu, zaczęło wówczas kursować na trasach położonych wzdłuż czterech linii kole-

FOT. ARCHIWUM SPÓŁKI KOLEJE WIELKOPOLSKIE
Samorządowa spółka Koleje Wielkopolskie podsumowała w liczbach 2018 rok.

jowych Poznańskiego Węzła Kolejowego, tj. Poznań Główny – Grodzisk Wielkopolski, Poznań Główny – Wągrowiec, Poznań Główny – Nowy Tomyśl, Poznań Główny – Jarocin. We wrześniu 2018 r. do grona gmin uczestniczących w projekcie PKM dołączył Swarzędz.

Na popularność kolei wpływa kilka czynników: nowoczesne pociągi, skrócenie czasu podróży po remon-

tach torów, oddanie do użytku nowych węzłów przesiadkowych, punktualność oraz większa liczba połączeń (pociągi kursujące nawet co 30 minut). Jeśli te warunki są spełnione, podróżni zamiast jechać do pracy czy szkoły samochodem, chętniej wybiorą kolej. To pozwoli natomiast na zmniejszenie korków w mieście i niższą emisję spalin samochodowych, o co od lat zabiegają samorządowcy.

***

Od połowy stycznia na tryb wróciły regularne kursy pociągów parowych. Stacjonujące w wolsztyńskiej parowozowni składy obsługują kursy z Wolsztyna do Poznania i Leszna. Do stolicy Wielkopolski dojechać parowozem można jednak wyłącznie w soboty, a od poniedziałku do piątku dwie pary pociągów dziennie jeżdżą między Leszmem i Wolsztynem. RAK

Sukces wsi i sołectw

9 stycznia w Poznaniu podsumowano dekadę funkcjonowania samorządowego programu „Wielkopolska Odnowa Wsi”.

Jubileusz 10-lecia regionalnego programu pomagającego rozwijać obszary wiejskie zorganizowano w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu. Kilkuset uczestniczących w konferencji samorządowców oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w sołectwach przywitał wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który podsumował również dotychczasowe efekty realizacji programu.

Przypomnijmy, że „Wielkopolska Odnowa Wsi” finansowana jest w całości z budżetu województwa. W programie uczestniczy 1996 sołectw z terenu 186 wielkopolskich gmin. Dotychczas na tę formę wsparcia, służącą aktywizacji mieszkańców oraz poprawie jakości życia i rozwoju tzw. małej infrastruktury wiejskiej, samorząd województwa przeznaczył ponad 27 mln zł.

Na co wydano te pieniądze? Dofinansowano realizację 1345 projektów. Po-

FOT. P. RATAJCZAK
W poznańskiej konferencji wzięli udział samorządowcy i przedstawiciele NGO.

wstały m.in. nowe place zabaw, siłownie zewnętrzne, boiska, odnowiono też świetlice, parki i centra wsi. Ponadto liczne organizacje pozarządowe działające na wsi otrzymały wsparcie w realizacji przedsięwzięć służących integracji lokalnych społeczności i kultywowaniu tradycji.

Skąd sukces tego programu? Wiceprzewodniczący sejmiku i zarazem prezes Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Wielkopolskiego Jarosław Maciejewski zwracał uwagę na zaangażowa-

nie środowisk lokalnych i aktywność sołectw. Istotną rolę w realizowanych przedsięwzięciach odnowy wsi odgrywa bowiem wkład własny mieszkańców w postaci wniesionej pracy, sprzętu lub materiałów.

Dr Sylwia Staszewska z UAM omówiła problematykę zasad kształtowania przestrzeni wiejskiej, a Dariusz Młynarczyk, zastępca dyrektora Departamentu Rolnictwa UMWW, przedstawił z kolei tegoroczne plany związane z „Wielkopolską Odnową Wsi”. RAK

Więcej na kanalizację

Wielkopolska otrzymała dodatkowe pieniądze z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

– Województwo wielkopolskie otrzymało dodatkowo 7,9 mln euro na operacje wodno-kanalizacyjne. W połowie 2019 roku planujemy ogłosić konkurs w tym zakresie. W pierwszym naborze dofinansowanie na łączną kwotę blisko 76 mln zł przyznano 59 projektom – podkreśla wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który 29 stycznia, wraz z dyrektorem Departamentu PROW UMWW Izabelą Mro-

czek, spotkał się z podsekretarzem stanu w ministerstwie rolnictwa Ryszardem Zarudzkim.

Zapowiedziano też możliwość pozyskania dodatkowych pieniędzy przez lokalne grupy działania, które najlepiej rozdysponowały budżet przyznany im na wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

– Do grudnia 2018 r. lokalne grupy działania były zobowiązane osiągnąć tzw. kamienie milowe, mierzone ilością funduszy zakontraktowanych przez beneficjentów i pozio-

mem osiągnięcia wskaźników założonych w strategiach – wyjaśnia Krzysztof Grabowski. – Dzięki temu, że niemal wszystkie wielkopolskie LGD zrealizowały te zamierzenia, a 9 z nich wykonało je w wysokim stopniu, będą mogły ubiegać się o zwiększenie budżetu.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi musi jednak wcześniej zakończyć formalności: określić pulę pieniędzy dostępnych na ten cel oraz wydać szczegółowe wytyczne, regulujące tryb i warunki przyznawania LGD dodatkowej pomocy. RAK

Turystyczne targowanie

Wielkopolska promowała się podczas 30. edycji targów turystycznych TOUR SALON, które odbywały się od 1 do 3 lutego w Poznaniu.

Największe w Polsce targi turystyczne są świetną okazją, by zaplanować weekendowe wypady, majówki czy dłuższe urlopy. Także w Wielkopolsce. Dlatego promująca nasz region Wiel-

kopolska Organizacja Turystyczna przygotowała stoisko, przy którym reklamowano m.in. atrakcje z powiatów: gnieźnieńskiego, konińskiego, leszczyńskiego, śremskiego, gostyńskiego.

Nie zabrakło też zaproszenia do odwiedzenia Trzemesznej, Międzychodu, Nowego Tomyśla, Wągrowca czy Wolsztyna, a swoją ofertę przedstawiły również poznańskie

i wielkopolskie hotele oraz Koleje Wielkopolskie. Tradycyjnie też promowano nasze sztandarowe produkty turystyczne: Wielką Pętlę Wielkopolski i Szlak Piastowski.

Ponadto 1 lutego 16 wielkopolskich punktów informacji turystycznej otrzymało certyfikaty Polskiej Organizacji Turystycznej, potwierdzające wysoki standard świadczonych usług. RAK

Zdaniem gospodarza

Dionizy Jaśniewicz, starosta wrzesiński

– Jak najkrócej można opisać powiat wrzesiński? To miejsce, którego mieszkańcy, pamiętając o przeszłości, budują stabilną przyszłość. Z jednej strony nasz powiat ulega w ostatnich latach fundamentalnym przemianom. Przypomnę tu tylko powstanie Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej, wynegocjowanie przez samorząd uruchomienia fabryki VW w Białężycach, zatrudniającej około 3 tys. osób i obejmującej 220 ha, realizację przez powiat wrzesiński ogromnej inwestycji Centrum Badań i Rozwoju Nowoczesnych Technologii w Grzymysławicach. To efekty aktywnego sięgania przez samorząd po fundusze unijne.

Z drugiej strony nie zapominamy o historycznym i kulturalnym dziedzictwie, które stanowi o naszej tożsamości. Przykładem jest tu współorganizacja festiwalu literackiego, związanego z wręczeniem nagrody Kościelskich w Miłosławiu. To wyróżnia nas na mapie kraju, odnosi się do lokalnej, wielkopolskiej spuścizny, przynosi efekt w postaci niedawno utworzonego Powiatowego Centrum Kultury „Zamkowa” w Miłosławiu.

Podkreślam też znaczenie organizacji pozarządowych: współdziałanie z nimi jest dla samorządu powiatowego we Wrześni jednym z priorytetów. Nasz cel to tworzenie społeczeństwa obywatelskiego, które zamieszkuje powiat rozpoznawalny w Wielkopolsce.

Kultura, biznes i historia

Września i okolice przyciągają zarówno przedsiębiorców, jak i turystów.

Z czego słynie powiat wrzesiński? Najbardziej spektakularną inwestycją na tym terenie jest z pewnością otwarta przed dwoma laty fabryka samochodów Volkswagen w Białężycach. Ten największy w okolicy zakład pracy, który docelowo ma zatrudniać około 3 tys. osób, powstał na terenie Wrzesińskiej Strefy Aktywności Gospodarczej, gdzie ulokowane są najważniejsze w regionie firmy.

Wokół tej strefy gospodarczej powstają zresztą kolejne przedsięwzięcia. Samorząd powiatu zakończył właśnie budowę Centrum Badań i Rozwoju Nowoczesnych Technologii w Grzymysławicach. Inwestycja dofinansowana z funduszy unijnych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+ to jeden z najnowocześniejszych tego rodzaju obiektów w Europie (szerzej o tym przedsięwzięciu piszemy na stronie 14 „Monitora”).

Powiat wrzesiński świetnie rozwija się gospodarczo, a przy tym pozostaje atrakcyjny dla turystów. Doceniają oni szczególnie miejsca, w których mogą korzystać z bogactwa natury: czystej wody w rzekach i jeziorach, lasów i zdrowej żywności. Powiat może poszczycić się m.in. produktami lokalnymi: owocami z sadów w okolicy Pызdr, miodem z pradoliny Warty,

FOT. ARCHIWUM STRAŻNICTWA POWIATOWEGO WE WRZEŚNI

W centrum kultury „Zamkowa”, utworzonym w zabytkowym kościele poewangelickim w Miłosławiu, odbywają się liczne wydarzenia kulturalno-artystyczne.

karpiem ze stawów w Miłosławiu oraz czarnym piwem z miłosławskiego browaru.

Przez południową część powiatu przepływa Warta. To jeden z największych walorów turystycznych okolicy i atrakcja dla miłośników sportów wodnych, którzy

mogą korzystać z rozbudowanej infrastruktury oraz wyposażalni sprzętów wodnych.

Moda na spędzanie wolnego czasu (zwłaszcza weekendów) poza miastem wpłynęła na rozwój gospodarstw agroturystycznych w powiecie. Do tego jest tu sporo zabytków,

z których najstarsze zachowane perełki architektoniczne pochodzą z XIV wieku.

Powiat wrzesiński jest członkiem stowarzyszenia Szlak Piastowski w Wielkopolsce. Jednym z punktów tego szlaku jest wyjątkowy rezerwat archeologiczny – Gród w Grzybowie (oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, placówki podległej samorządowi województwa), w którym co roku w sierpniu odbywa się Turniej Wojów Słowiańskich, przyciągający rzesze zwiedzających.

W powiecie odbywają się koncerty muzyczne, wernisaże malarskie (także międzynarodowe), zimą jest organizowany ogólnopolski festiwal filmowy „Prowincjonalia”, a w Miłosławiu wręczana jest prestiżowa nagroda literacka im. Kościelskich. Z kolei w Powiatowym Centrum Kultury „Zamkowa”, utworzonym w zabytkowym kościele poewangelickim w Miłosławiu, pisarze dyskutują z publicznością o swoich książkach, występują najbardziej rozpoznawalni polscy artyści, odbywają się projekcje filmów.

Samorządowcy sporo zainwestowali też w miejscowy szpital: w oddziały, sprzęt i nowoczesną aparaturę, a te przedsięwzięcia dofinansowano z funduszy WRPO, budżetu powiatu oraz dzięki emisji obligacji. RAK

Powiat wrzesiński

Lekcja z historii

Powiat powstał w 1818 r., po kongresie wiedeńskim. W pierwszej połowie XIX wieku zamieszkiwało go 24.139 Polaków, 3525 Niemców i 2351 Żydów – ta wielokulturowość przetrwała aż do II wojny światowej. W PRL powiat zlikwidowano, a starostwo przywrócono w 1999 r., po reformie administracyjnej. Samorząd powiatu wrzesińskiego współtworzy pięć gmin: Kołaczkowo, Miłosław, Nekla, Pызdry i Września.

Powiat wrzesiński

w liczbach:

- powierzchnia – 704 km²
- liczba ludności – 77.172
- gęstość zaludnienia – 109,4 os/km²
- mieszkańcy miast – 52,3 proc.
- mieszkańcy wsi – 47,7 proc.

Ciekawostki:

- Strajk dzieci wrzesińskich nie był jednorazowym wydarzeniem. Dziecięca akcja oporu trwała przez trzy lata, od 1901 do 1904 r., a do końca pozostała czwórka strajkujących. W zabytkowym budynku dawnej ludowej szkoły katolickiej, który stanął w 1790 r., mieści się dzisiaj Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich.
- Na terenie powiatu wrzesińskiego miał majątek i mieszkał najbogatszy, jak byśmy dzisiaj powiedzieli, biznesmen przedwojennej Polski, czyli Józef Zychliński.
- Nekla – w jej okolicach znajduje się tzw. grobla Twardowskiego, którą według legendy diabeł usypał na żądanie czarnoksiężnika.

Sąsiednie powiaty:

- pleszewski
- jarociński
- średzki
- poznański
- gnieźnieński
- ślpecki

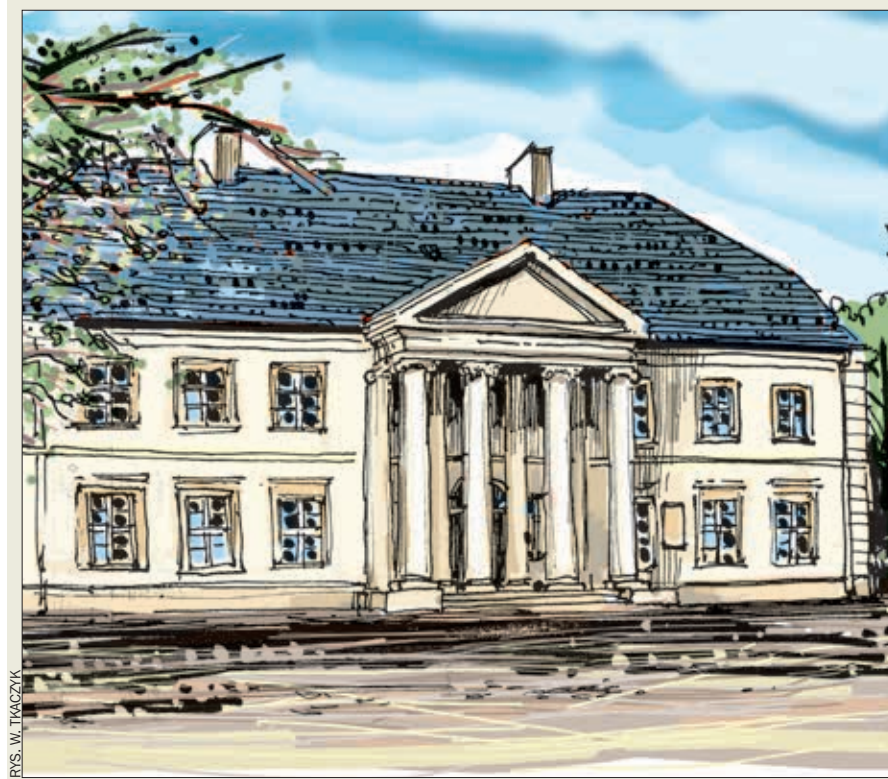
Gdzie się uczyć?

We Wrześni od lat funkcjonuje placówka oświatowa podległa samorządowi regionu.

Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Ustawicznego we Wrześni specjalizuje się w kształceniu ustawicznym, prowadzi kursy zawodowe i szkolenia. Jaki zawód można tu zdobyć? Na przykład florysty, kosmetyczki, opiekuna osoby niepełnosprawnej, opiekuna medycznego czy też technika: logistyki, administracji, budownictwa i rachunkowości.

Chętnych nie brakuje, bo magnesem są: bezpłatna nauka, systemy stypendialne i brak ograniczeń wiekowych. Z dyplomem i uprawnieniami w konkretnym zawodzie łatwiej dziś o pracę. Z kursów i szkoleń korzystają oprócz młodzieży osoby dorosłe, które chcą poszerzyć swoje kompetencje, dokształcić się i w przyszłości np. zmienić pracę. RAK

Wielkopolska przez Witolda Tkaczyka naszkicowana

RYŚ. W. TKACZYK

Klasycystyczny dwór w Kołaczkowie, zwany też pałacem Władysława Reymonta, wzniesiono na początku XIX wieku. Jego fundatorem był Michał Dąbowski (według innych źródeł była to rodzina Stablewskich), rotmistrz wojsk polskich, który w 1823 r. uzyskał pruski tytuł hrabiowski. Prace budowlane mógł kontynuować też jego syn Gustaw, oficer wojsk polskich i poseł na sejm. Po jego śmierci w 1863 r. Kołaczkowo sprzedano Niemcom. W 1920 r. dwór wraz z 213 ha ziemi kupił i wyremontował Władysław Reymont, a w latach 1925-1939 majątek był własnością lekarskiej rodziny Juraszów. Dwór jest murowaną, dwukondygnacyjną budowlą, założoną na rzucie prostokąta. Mieści się tu izba pamięci pisarza, w której eksponowane są m.in. stare wydania jego dzieł, listy, kopie dokumentów związanych z zakupem pałacu oraz dawne zdjęcia. WT

Jaki będzie scenariusz dla wschodniej

Nowoczesna „dolina energetyczna”, inwestycje w technologię wodorową, rozwój odnawialnych źródeł przez samorząd województwa propozycji dla subregionu konińskiego.

Piotr Ratajczak

Chcemy rozwijać inicjatywy i projekty dla wschodniej Wielkopolski, zwłaszcza w oparciu o platformę dla regionów węglowych. Myślę, że to będzie wyzwanie dla wszystkich, którzy troszczą się o tę część województwa. Wkrótce powołany zostanie pełnomocnik do spraw rozwoju tego regionu, który skupi w swoich rękach wszystkie narzędzia i możliwości, także programy współfinansowane z Unii Europejskiej – podkreślił 5 stycznia, podczas spotkania noworocznego w Auli UAM, marszałek Marek Woźniak. – Chcemy, by wschodnia Wielkopolska uzyskała nowe strategiczne scenariusze dla swojego rozwoju, już niekoniecznie oparte wyłącznie o duży przemysł produkcji energii.

Dlaczego ta kwestia znalazła się wśród kilkunastu priorytetów, na które samorząd województwa zamierza położyć największy nacisk w pięcioletniej kadencji?

Podstawą był węgiel

Siłą napędową rozwoju subregionu konińskiego (powiaty: kolski, koniński, słupecki, turecki oraz miasto Konin) pozostawały dotąd zasoby węgla brunatnego. Tutejsze kopalnie oraz elektrownie były nie tylko największymi pracodawcami w regionie, ale także stanowiły istotny element krajowego systemu zabezpieczenia w energię elektryczną (ponad 8 proc. produkcji krajowej).

Gospodarka oparta na węglu brunatnym i tradycyjnej

Siłą napędową rozwoju subregionu konińskiego pozostawały dotąd zasoby węgla brunatnego.

energetyce powoli przechodzi jednak do historii, m.in. ze względu na stopniowe wyczerpywanie się pokładów węgla oraz rozwój bardziej przyjaznych środowisku sposobów pozyskiwania energii. Istotna jest również polityka Unii Europejskiej, zmierzająca do dekarbonizacji energetyki, a także kolejne obostrzenia i normy ochrony środowiska redukujące emisję CO₂.

– Region koniński stoi przed dużym wyzwaniem, jakim jest transformacja gospodarstwa i znalezienie takich rozwiązań, które pozwolą wykorzystać tutejszy potencjał, by zapewnić trwałą rozwój – zauważa Jakub Jackowski, zastępca dyrektora Departamentu Gospodar-

ki w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu.

Ze względu na silne uzależnienie lokalnej gospodarki od przemysłu paliwowo-energetycznego, problemem może być nagły wzrost bezrobocia. Sytuację lokalnego rynku pracy pogorszyła likwidacja Elektrowni Adamów, jednego z głównych pracodawców, jak również stopniowe ograniczanie działalności produkcyjnej Kopalni Węgla Brunatnego Konin SA. Niekorzystne tendencje widać już teraz. Pod koniec 2018 roku poziom bezrobocia w powiecie konińskim sięgał 7,7 proc., a w słupeckim 7,5 proc. (średnia dla Wielkopolski to 3,1 proc.) i są to jedne z najwyższych wskaźników w ca-

łym regionie. Problem braku pracy dotyka szczególnie ludzi młodych, którzy stanowią ponad 30 proc. osób bezrobotnych.

Znaczący wpływ na sytuację w regionie mają także niekorzystne tendencje demograficzne związane z sukcesywnym spadkiem liczby mieszkańców oraz starzejącym się społeczeństwem, które są efektem ujemnego przyrostu naturalnego oraz migracji. Młodzi ludzie szukają zwyczajnie szansy gdzie indziej.

Jak temu zaradzić?

Czas na zmiany

Dostrzegając te problemy i znaczenie zmian, jakie sto-

ją przed subregionem konińskim, władze samorządu województwa powołały w marcu 2018 roku zespół roboczy ds. restrukturyzacji potencjału gospodarczego wschodniej Wielkopolski. Jego przewodniczącym został ówczesny członek zarządu województwa Maciej Sytek, odpowiedzialny m.in. za gospodarkę i fundusze unijne. Na początku stycznia został on presem konińskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, a pod koniec miesiąca powierzono mu też funkcję pełnomocnika do spraw restrukturyzacji wschodniej Wielkopolski. Takie rozwiązanie pozwoli na lepszą koordynację rozmaitych przedsięwzięć służących rozwojowi regionu.

Nad czym pracował zespół ekspertów? Stworzono m.in. rekomendacje przydatne w procesie przeobrażeń gospodarki oraz zaproponowano zmiany w systemie wsparcia przedsiębiorczości. Poszukując perspektywicznych branż przemysłu i nowych pomysłów dla gospodarki subregionu, eksperci wzięli pod uwagę także dostępne zasoby, np. wykształcone kadry oraz istniejącą infrastrukturę.

Jednym z alternatywnych pomysłów, dającym możliwość wykorzystania dostępnego tutaj zaplecza i świetnych fachowców, jest rozwój technologii produkcji energii z wykorzystaniem odnawialnych źródeł. Na przykład Niemcy od kilkadziesiąt lat rozwijają branżę OZE, stawiając na fotowoltaikę, energię produkowaną ze słońca i wody. Wielkopolska chce iść jeszcze dalej, tworząc na wschodzie regionu „dolinę energetyczną”.

Co to takiego?

Szansą jest wodór

Oprócz inwestycji i unowocześniania technologii związanych z energią wiatrową i fotowoltaiką we wschodniej Wielkopolsce ma rozwijać się sektor elektromobilności oraz nowoczesne technologie wodorowe. Na świecie wodór jest wykorzystywany w przemyśle i transporcie publicznym, m.in. w autobusach miejskich, pociągach, a nawet samolotach. Energia produkowana z wodoru należy do jednej z najczystszych, podobnie jak ta ze źródeł odnawialnych czy energia jądrowa.

Wielkopolska dostrzega potencjał ekonomiczny tego

Kominy elektrowni są jednym z symboli subregionu.

Czego, zdaniem radnych, potrzebuje subregion?

Zofia Itman, PiS
– To paradoks, że zasoby węgla brunatnego, które pozwoliły

gminom i mieszkańcom na szybki rozwój i wzrost zamożności, będą teraz głównym problemem i przyczyną zapaści gospodarczej. ZE PAK jest największym pracodawcą w regionie, ale błędem była jego prywatyzacja za czasów PO, bo właściciel niewłaściwie gospodaruje tym majątkiem. Konieczna jest transformacja gospodarki, obejmująca m.in. racjonalne wykorzystywanie złóż, pomoc rządu, nowe inwestycje, wsparcie dla biznesu.

Czesław Cieślak, PSL
– Od kilku lat kopalnia i elektrownia mają

problem z funkcjonowaniem ze względu na brak odkrywczości, będąc teraz głównym problemem i przyczyną zapaści gospodarczej. ZE PAK jest największym pracodawcą w regionie, ale błędem była jego prywatyzacja za czasów PO, bo właściciel niewłaściwie gospodaruje tym majątkiem. Konieczna jest transformacja gospodarki, obejmująca m.in. racjonalne wykorzystywanie złóż, pomoc rządu, nowe inwestycje, wsparcie dla biznesu.

Małgorzata Waszak, KO
– Subregion koniński wymaga specjalnego rządowego wsparcia w związku z trudną sytuacją w przemyśle paliwowo-energetycznym.

Nowa wizja rozwoju tej części Wielkopolski, oparta na energii odnawialnej i innych alternatywnych do węgla brunatnego źródłach energii, np. tej pochodzącej z wodoru, jest szansą na wzrost gospodarczy i poprawę sytuacji. Będzie to wymagało m.in. ściślej współpracy samorządów gminnych, powiatowych, miasta Konina i samorządu województwa.

Wielkopolski?

energii – to najważniejsze spośród rozważanych

Konińskie jeziora mają potencjał turystyczny.

pierwiastka, a o jego zaletach mówili radnym, podczas styczniowych obrad sejmikowej Komisji Gospodarki, przedstawiciele UMWW.

– Dlaczego wodór? Jeżeli Wielkopolska ma być konkurencyjna w skali świata, potrzebuje energii, zwłaszcza opartej na źródłach niskoemisyjnych – tłumaczyła dyrektor Departamentu Gospodarki Beata Łozińska.

Z kolei Michał Ptaszyński z DRG pokazywał radnym przykłady przemysłowego wykorzystania wodoru w Europie i na świecie, przekonując, że w przyszłości wodór będzie wykorzystywany nawet w naszych gospodarstwach domowych, a jego obecność stanie się powszechna. Wodorem napędzane są już samochody, pociągi, autobusy, śmieciarki, wózki widłowe, drony. Oprócz transportu (gdzie służy jako pa-

liwo) wodór może być wykorzystywany też w przemyśle, w energetyce przemysłowej, w ciepłownictwie, w ogrzewaniu domów i firm.

Mówiono też o problemach, z jakimi boryka się jeszcze ta technologia, np. z magazynowaniem pierwiastka i przesyłaniem go na dalsze odległości. W Polsce mamy trochę zamknięte koło: brakuje stacji paliw na wodór, bo nie ma samochodów z takim napędem. Z drugiej strony nikt nie kupi u nas takiego auta, skoro nie można go zatankować. Podpoznanski Solaris wozi np. nowe autobusy na lawetach do Niemiec, by tam zatankować je w wodorowej paliwo.

Jak to zmienić?

Wsparcie z UE

Pomysłów jest kilka. Wielkopolska chce iść w kierunku

przemysłowego wykorzystania wodoru jako alternatywnego źródła energii. Do tego trzeba jednak przekonać lokalny biznes i samorządowców, stworzyć preferencyjne warunki, zainicjować pewne działania. To wymaga odwagi i zmiany mentalności.

– Technologie wodorowe wymagają dużego nakładu promocyjnego i początkowego wsparcia władz regionalnych i lokalnych, dlatego samorząd województwa planuje z pomocą funduszy unijnych konkretne działania, wspierające rozwój technologii energetycznych opartych na wodorze – wyjaśnia Jakub Jackowski.

Po pierwsze Wielkopolska zgłosiła akces do tzw. platformy regionów górniczych w procesie transformacji, powołanej w lutym 2018 r. przez Komisję Europejską.

Na wsparcie dla subregionów, które dotąd opierały swoje funkcjonowanie na przemyśle węglowym, zaplanowano 5 mld euro. Po drugie, w ramach działania 1.2 WRPO 2014+, przygotowany jest projekt kluczowy: budowa centrum zastosowania wodoru „H2Lab”. Wokół niego ma rozwijać się biznes zainteresowany tą technologią: innowacyjne firmy, startupy i instytucje naukowe, wykorzystujące technologie oparte na wodorze. Na ten projekt przeznaczono 28 mln zł.

Po trzecie, Parlament Europejski przyznał właśnie Wielkopolsce możliwość realizacji projektu „Science meets Regions”, promującego technologie wodorowe w subregionie konińskim. Nasz pomysł zaliczono do grona 28 zwycięzców z ponad 80 projektów zgłoszonych z 25 regionów całej UE.

Są też i inne działania: ubiegłoroczna wizyta przedstawicieli firmy JOI Scientific, zajmującej się innowacyjną oraz neutralną dla środowiska metodą wytwarzania wodoru; powołanie zespołu „H2-Wielkopolska”, składającego się z naukowców, którzy pomogą w rozwoju czystej energetyki w regionie; i wreszcie udział w międzynarodowych projektach, finansowanych z programu HORIZON 2020.

***

Technologie związane z wodorem to niewątpliwie przyszłość światowej gospodarki. Europa i świat coraz śmielej inwestują w tę branżę, a Wielkopolska nie chce pozostać w tyle. Stąd ambitne pomysły samorządowców, którzy w rozwoju czystej energii dostrzegli szansę dla wymagającej zmian gospodarczych wschodniej Wielkopolski. Z drugiej strony nie można zapominać o atutach Konina i okolic: świetnego położenia przy autostradzie i kolei (szansa dla branży logistycznej) czy też walorach turystycznych (jeziora, dolina Warty, złoża wód geotermalnych), które również mogą złagodzić skutki transformacji.

I sprawa najważniejsza: konieczne jest wsparcie ze strony rządu, który dysponuje budżetem nieporównywalnym z finansami województwa. Samorząd regionu pomoże w przemianach gospodarki, ale nie stać go na wydatki sięgające miliardów złotych. ●

Pomóc w transformacji

Z Maciejem Sytkiem, prezesem Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie i pełnomocnikiem zarządu województwa do spraw restrukturyzacji Wielkopolski wschodniej, rozmawia Piotr Ratajczak

– Czy wschodnia Wielkopolska faktycznie potrzebuje wsparcia ze strony administracji, czy też mieszkańcy i przedsiębiorcy z tych stron poradzą sobie sami z problemami związanymi z restrukturyzacją gospodarki?

– Procesy i zmiany gospodarcze, które czekają wschodnią Wielkopolskę (restrukturyzacja sektora paliwowo-energetycznego, odchodzenie od węgla brunatnego), wymagają niewątpliwie wsparcia administracji: rządowej i samorządowej. Subregion koniński nie może zostać sam! Gdy przed laty na Śląsku zaczęły się zmiany związane z reformami górnictwa i wygaszeniem kopalni, państwo mocno wspierało ten region i pomagało w przeobrażeniu gospodarki. Na podobne wsparcie rządu liczymy też w Wielkopolsce. Z drugiej strony samorząd województwa także chce stworzyć warunki, które pozwolą łagodniej przejść subregionowi konińskiemu przez proces transformacji. To program rozłożony na wiele lat, ale pierwsze działania trzeba podjąć już teraz.

– Zarząd województwa powołał pana pod koniec stycznia na pełnomocnika do spraw restrukturyzacji Wielkopolski wschodniej. Jakie postawiono przed panem zadania?

– Pełnomocnik zarządu województwa będzie koordynował wszystkie działania związane ze współpracą między samorządami lokalnymi, przedsiębiorcami (również największym z nich – Zespołem Elektrowni Pątnów Adamów Konin), a także partnerami społecznymi: mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi. Jego zadaniem będzie też stworzenie strategii rozwoju tego terenu i podjęcie takich działań, które pozwolą, m.in. ze współudziałem funduszy unijnych, stworzyć nowe miejsca pracy.

– Na jaką pomoc ze strony Unii Europejskiej możemy liczyć?

– Komisja Europejska bardzo mocno wpiera nowy program związany z tzw. platformą powęglową. Co on oznacza? W budżecie unijnym zaplanowano prawie 5 mld euro dla subregionów, które dotąd opierały swoje funkcjonowanie na przemyśle węglowym. Działania i projekty realizowane w ramach tego programu mają zapobiec zapaści gospodarczej i pomóc w stworzeniu nowych miejsc pracy w tych regionach, które podejmują się restrukturyzacji. Chcemy pomóc konińskim przedsiębiorcom i samorządom w sięganiu po te pieniądze, w realizacji konkretnych przedsięwzięć, koordynacji działań. Będziemy też sięgali po eurofundusze dostępne w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, a także po pieniądze unijne, którymi dysponują ministerstwa i agendy rządowe.

– Jaki jest pomysł na rozwój wschodniej Wielkopolski?

– Od kilku miesięcy roboczy zespół w samorządzie województwa prowadził analizy i poszukiwał perspektywicznych branż przemysłu. Jednym z takich pomysłów jest utworzenie we wschodniej Wielkopolsce konińskiej „doliny energetycznej”. Chcemy rozwijać tutaj odnawialne źródła energii (energie wiatrową, fotowoltaikę), elektromobilność oraz nowoczesne technologie wodorowe. To naturalny kierunek, który umożliwi wykorzystanie tutejszego potencjału, np. wykształconych kadr, istniejącej infrastruktury energetycznej. Pozwoli to zachować przemysł energetyczny, ale w nowej, innowacyjnej odsłonie. Udało się nam pozyskać partnerów, którzy są zainteresowani taką współpracą. Zespół Elektrowni Pątnów Adamów Konin mógłby pozostać na tym terenie i przekształcić się w przedsiębiorstwo energetyczne 4.0, rozwijające „zieloną” energię.

– To już koniec funkcjonowania kopalni na tym terenie?

– Oczywiście nie ma teraz możliwości, żeby od razu porzucić węgiel brunatny. Kopalnia i elektrownia muszą przez jakiś czas dalej funkcjonować i do tego potrzebna jest odkrywka Ościsłowo, która pozwoli zyskać kilka lat na to, by region mógł spokojnie przejść okres transformacji. Trzeba jednak pamiętać, że ruch w przypadku Ościsłowa leży po stronie rządu.

Szansą dla Konina i okolic jest np. rozwój technologii OZE.

Z Poznania prosto pod Lwów

Zaprawieni w bojach Powstania Wielkopolskiego żołnierze ruszyli na pomoc Kresom Wschodnim.

Zdawali się, że Poznań i Lwów – dwa kresowe miasta międzywojennej Polski – powinny być odległe także pod względem kulturowym. A jednak u zarania drugiej Rzeczypospolitej i w okresie międzywojennym mieliśmy ożywione kontakty.

Niewiele dziś się o tym mówi, a przecież była to jedna z chwalebnych kart dziejów Wojsk Wielkopolskich. Poznań bronił Lwowa przed zajęciem ze strony Ukraińców, ze stolicy Kresów zaś przybyło znaczne grono profesorów, którzy nie tylko zasiliли kadre nowo utworzonego Uniwersytetu Poznańskiego, ale i czuli się nad Wartą dobrze. Z pewnością ważną rolę odgrywało też pokrewieństwo polityczne, jako że w Galicji Wschodniej, podobnie jak w Wielkopolsce, przewodziła endecja – choć nieco inna programowo od tej w Poznaniu. Zrodziły się solidarność i więzi między miastami położonymi na przeciwnych krańcach odradzającej się Polski.

Paderewski namawia

Informacja o walkach z Ukraińcami rozpoczętych we Lwowie 1 listopada 1918 roku zelektryzowała ziemie polskie. Poznańska prasa z niepokojem relacjonowała rozwój sytuacji zarówno w tym mieście, jak i w całej Małopolsce Wschodniej. Od pierwszych dni stycznia 1919 roku doniesienia ze Lwowa zamieszczano w niemal każdym numerze „Dziennika Poznańskiego” i „Kurierza Poznańskiego”.

Warszawa nie była w stanie udzielić efektywnej pomocy Polakom walczącym we Lwowie, jedynie zorganizowano pierwszą odsiecz, dowodzoną przez gen. Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego. W tej sytuacji postanowiono zwrócić się o pomoc do Poznania, gdzie gen. Józef Dowbor-Muśnicki miał do dyspozycji wojsko tworzone z żołnierzy formacji powstańczych. Głównodowodzący Wojsk Wielkopolskich początkowo odnosił się do tych zamysłów bez przekonania, wykorzystując argument niewyjaśnionej sytuacji na froncie przeciwniemieckim. Ale już wcześniej, 22 stycznia 1919 r. do stolicy Małopolski Wschodniej wyruszył pierwszy transport z żywnością i materiałami sanitarnymi – 58 wagonów eskortowanych przez członków poznańskiej Straży Ludowej. Do stolicy Małopolski Wschodniej uda-

Ochotnicza Kompania Poznańsko-Lwowska przed gmachem sejmowym we Lwowie w 1919 roku.

ła się także delegacja Komitetu Pomocy dla Lwowa: p. Niegolewska, ks. dziekan Moyer, Mieczysław Korzeniowski, Helena i Kazimierz Brownswordowie, Zofia Zielewiczowa i p. Szymański. Po siedmiu dniach podróży transport ten, od Przemyśla eskortowany przez pociąg pancerny, został owacyjnie powitany we Lwowie.

W połowie lutego 1919 roku, z chwilą zawarcia rozejmu w Trewirze, wiele wskazywało na to, że Armia Wielkopolska na razie przynajmniej będzie bezczynna. Potrzebny był dodatkowy impuls, który przekonałby gen. Muśnickiego. W roli pośrednika wystąpił Ignacy Jan Paderewski. Podczas pobytu w Poznaniu 8 marca 1919 roku premier przedstawił Komisariatowi Naczelnej Rady Ludowej oraz Dowództwu Głównemu Sił Zbrojnych w Byłym Zaborze Pruskim położenie wojskowe pod Lwo-

wem. Ostatecznie gen. Muśnicki zgodził się na sformowanie oddziału ochotniczego, który wyjechałby pod Lwów.

Pochwalne uznanie

We wszystkich okręgach wojskowych regionu ogłoszono zaciąg ochotniczy. Wreszcie 9 marca 1919 roku ruszyła do Lwowa licząca 204 żołnierzy kompania, dowodzona przez podporuczników Jana Ciaciucha i Maksymiliana Soldenhoffa. Po uroczystym pożegnaniu na dworcu poznańskim Ochotnicza Kompania Poznańsko-Lwowska przez Warszawę i Przemyśl dostała się do Sądowej Wiszni, gdzie podporządkowano ją gen. Franciszkowi Aleksandrowiczowi. Zadaniem całej grupy było przerwanie pierścienia ukraińskiego w tym rejonie poprzez wyparcie oblegających z pozycji na północ, wschód i południe od Sądowej Wiszni.

Dowodzone przez późniejszego generała Daniela Konarzewskiego wielkopolskie oddziały swoją postawą zasłużyły na uznanie przełożonych.

Żelazne zastępy

W Poznaniu postanowiono udzielić też większej pomocy, na razie siłami jednego pułku piechoty oraz czterech baterii dział ciężkich i lekkich. W dniach 12 i 13 marca 1919 roku pod Lwów, do dyspozycji gen. Iwaszkiewicza, wyjechała Grupa Wielkopolska dowodzona przez płk. Daniela Konarzewskiego. W jej skład wchodziły (oprócz dowództwa): 1. Pułk Strzelców Wielkopolskich, 1. Dywizjon 1. Pułku Artylerii Polowej (lekkiej) Wielkopolskiej, 1. Eskadra Lotnicza oraz pluton łączności – łącznie około 5 oficerów oraz 3800 podoficerów i szeregowych.

Grupa Konarzewskiego, równie uroczysto żegnana przez społeczeństwo i głównodowodzącego gen. J. Dowbora-Muśnickiego ze sztabem, trzema transportami wyruszyła do Sądowej Wiszni. Stąd, 17 marca 1919 roku Wielkopolanie wykonali udane natarcie w kierunku Lwowa. Oddziały Grupy Wielkopolskiej całkowicie potwierdziły nadzieje pokładane w niej przez Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich w Warszawie. Generał Iwaszkiewicz w rozkazie z 19 marca podkreślił, iż „żelazne zastępy Wielkopolan pod dowództwem płk. Konarzewskiego brawurowym atakiem [...] wpłynęły na zwycięstwo”. Pochwalny rozkaz do podległych sobie oddziałów wydał także płk Konarzewski. Straty Grupy Wielkopolskiej od 18 do 19 marca wyniosły 17 zabitych, 178 rannych (w tym czterech oficerów) i 35 zaginionych. Zdobyto m.in. dwa działa i pięć ciężkich karabinów maszynowych.

W marcu i kwietniu oddziały wielkopolskie przeszły do walk pozycyjnych, a w kolejnych walkach prowadzonych w kwietniu i maju 1919 roku żołnierze płk. Konarzewskiego znów zdobyli sobie uznanie dowództwa.

W tym samym czasie w kulminacyjną fazę weszły przygotowania do ochrony ich macierzystego regionu przed spodziewanym najazdem niemieckim. Z kolei sytuacja pod Lwowem wyjaśniła się na tyle, że wyjazd grupy Konarzewskiego do Wielkopolski nie mógł już zagrozić ponownym zajęciem stolicy Małopolski Wschodniej przez stronę ukraińską. Zatem 5 czerwca 1919 roku na lwowskim placu Cytadeli od-

Chorągiew z szarfą

była się uroczystość pożegnania oddziałów generała (od 1 czerwca) Konarzewskiego, zakończona defiladą przed władzami miejskimi i członkami misji koalicyjnej. 8 i 9 czerwca oddziały wielkopolskie dotarły do Poznania. W uznaniu zasług bojowych Naczelna Rada Ludowa nadała chorągwi 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich szarfę o barwach narodowych z napisem „Za Obronę Kresów Wschodnich”, a uczestniczące we lwowskiej ekspedycji samoloty i działa otrzymały dodatkowe emblematy: orły z metalu z tabliczkami o takim samym napisie. 14 czerwca gen. J. Haller skierował do głównodowodzącego Armii Wielkopolskiej oficjalne podziękowanie za postawę Grupy Wielkopolskiej podczas ofensywy majowej.

Powrót po Wersalu

Po zawarciu traktatu wersalskiego rozpoczął się kolejny okres walk Wielkopolan w Galicji Wschodniej. 25 czerwca 1919 r. Ententa wyraziła zgodę na wojskową okupację przez Polskę tych obszarów. Po uzyskaniu gwarancji dowództwa alianckiego wobec niemieckiego zagrożenia już między 22 i 26 czerwca do Małopolski Wschodniej ponownie skierowano grupę gen. Konarzewskiego, lecz w nieco innym składzie – w sumie 89 oficerów, 4353 szeregowych, 1091 koni i 14 dział.

Oddziały Konarzewskiego zostały skoncentrowane nad dolnym biegiem Zgniłej Lipy, skąd w nocy z 27 na 28 czerwca przeszły do zwycięskiego w skutkach natarcia, a 3 lipca i w dalszych walkach Grupa Wielkopolska wyparła Ukraińców za Seret. Ostatnim dniem polskiej ofensywy był 17 lipca 1919 roku. Grupa Konarzewskiego, przy wsparciu ognia pięciu baterii wielkopolskich, brawurowym atakiem zdobyła Husiatyn.

Od 25 czerwca do 19 sierpnia w Galicji Wschodniej działała także 3. Wielkopolska Eskadra Lotnicza pod dowództwem podporucznika pilota Józefa Mańczaka. Wśród dwóch kresowych miast polskich została utrwalona także na polach bitew.

Dzisiaj w Poznaniu funkcjonuje oddział Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich. Wśród duchowa dwóch niegdyś miast kresowych Rzeczypospolitej nie została zerwana.

Marek Rezler

To dzięki Wam jesteśmy wolni

Co wpisaliśmy w księdze pamiątkowej z okazji 100. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego?

Od początku grudnia w holu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego przy al. Niepodległości 34 w Poznaniu wyłożona jest księga pamiątkowa z okazji 100. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Dziesiątki Wielkopolan wyraziły w niej w prostych słowach swoją pamięć, dumę i wdzięczność uczestnikom wydarzeń sprzed wieku. Bar-

dzo wielu z nich podkreślało, że są wnukami lub prawnukami powstańca wielkopolskiego. Wpisywali się zarówno samorządowcy (np. prezydenci miast), przedstawiciele wojewódzkich instytucji, organizacji dbających o zachowanie pamięci wydarzeń sprzed stu lat, szkół noszących imię powstańców, jak i zwykli Wielkopolanie.

Wpisów można dokonywać jeszcze do 15 lutego, w godzi-

nach pracy Urzędu Marszałkowskiego (7.30-15.30) od poniedziałku do piątku.

„Z szacunku dla oddolnych działań, z roku na rok coraz liczniejszych, obchody 100. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego przebiegają pod symbolicznym patronatem Rodzin Powstańczych. Powstanie Wielkopolskie mówi wiele o nas, Wielkopolanach i Polakach w jednym. Pokazuje wartości, które były

dla nas ważne i które mimo wpływu stu lat pozostają niezmiennie. To rzetelność, pracowitość, zaradność, umiejętność planowania. Nadrzędne było jednak pragnienie wolności! Bo... Wolność liczy się w każdym wieku!” – brzmi fragment inauguracyjnego wpisu marszałka Marka Woźniaka.

Co jeszcze zapisano w księdze? Poniżej cytujemy wybrane wpisy. **ABO**

***
Chwała tym, dzięki którym tu jestem! W mojej Polsce!
***

Miłość przeogromna ojczyzny i przekonanie o słuszności walki o nią oraz determinacja dały wolność naszej części Polski.
***

...i tak należy przeprowadzać powstania... byle nie było to już konieczne.
***

Z szacunkiem dla przeszłości. Z nadzieją patrząc w przyszłość! Wszystkiego najlepszego Wielkopolsko!
***

Chwała Bohaterom – Zwycięzcom – Powstańcom Wielkopolskim!
***

*Tymczasem cienie nad Letejską rzeką
Kończą tragiczną dramatu osnowę,
Łzy im pod martwą zastęły powieką,
I żale swoje wywodzą grobowe,
Bo żyją tylko tym dalekim brzmieniem,
Które przyszłości sny potrąca nowe.
I myślą biedne, że ludzi wspomnieniem
Nieśmiertelności dokupią się mglistej,
Ze ta drgająca fala ich imieniem
W krąg się po ziemi rozejdzie ojczystej,
I że im echo wracające powie
O serc pamięci wdzięcznej i wieczystej.*
***

W setną rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę, setną rocznicę zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego, którego uczestników imię dumnie nosimy... Dla naszej społeczności szkolnej to szczególny czas, bo od tego roku mamy swój sztandar, a na nim wartości, którym hołdowały pokolenia Polaków walczących o wolność – słowo, które dziś szczególnie wiele znaczy.
***

Mistrzu, 26 grudnia nad Poznaniem pojawiły się kłębiaste chmury, z których proszą pierwsze płatki śniegu. Mimo mrozu i chłodu na rumianych twarzach mieszkańców gości szczęście, gdyż do Poznania przybyłeś Ty, pomimo zakazu przyjazdu do stolicy Wielkopolski wydanego przez władze pruskie. Jesteśmy dumni, że zatrzymasz się w naszym grodzie, w hotelu Bazar, który zbudowaliśmy pomimo knoń zaborcy. Jeszcze trzy dni temu podczas łamania się opłatkiem wigilijnym w każdej poznańskiej, każdej wielkopolskiej rodzinie życzyliśmy sobie, aby przyszłe Boże Narodzenie obchodzić w wolnej Polsce. Twój przyjazd dowodzi, że to jest możliwe. (...) Drogi Mistrzu, Twoja wizyta stała się niewątpliwie iskrą zapalną do wybuchu zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego!
***

*Wszystkim Tym, którym w sercach
Nie wygasła miłość Ojczyzny –
Wszystkim Tym, co nie dali się zwieść –
Tym – co odnieśli krwawe blizny –
I tym – co polegli... Cześć!
Tym – co chwycili za broń –
Tym – co nie stracili nadziei –
Tym – co szli i walczyli – jak lew –
Tym – co ranami okryci pomarli –
Tym – co byli jak gniew boży
I tym – których dumna postawa
We wrogach budziła strach.
Cześć i Śława!*

***
Jesteśmy dumni z bycia Wielkopolanami.
***

Jesteśmy dumni, że nasi pradziadowie Wielkopolanie wywalczyli sami wolność orężem, umysłem i pracą przygotowując swoje pokolenie do odzyskania niepodległości.
***

Spoczywa na nas zadanie przekazania kolejnym pokoleniom wiedzy na temat tego wyjątkowego wydarzenia, jakim było Powstanie Wielkopolskie. Sto lat temu największą rolę odegrały odwaga, determinacja i wiara, że zwycięstwo jest możliwe. Pamiętajmy o tym dzisiaj, niech cechy Powstańców Wielkopolskich będą dla nas niezbywalną wartością towarzyszącą naszym działaniom. Radośnie świętujemy 100. rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego, śmiało spoglądając w przyszłość.
***

Dzięki takim ludziom mamy dzisiaj wolność.
***

Dziękuję Wam, że żyję w wolnej Polsce i wychowuję w pokoju moje dzieci. To dzięki Wam jesteśmy wolni.
***

Dla uczczenia zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego i 100-lecia odzyskania niepodległości utrwaliłem i uporządkowałem, oczyściłem, znicz zapaliłem, kwiatek położyłem na grobie bezimiennym, zaniedbanym nieznanego polskiego żołnierza lub powstańca na poznańskiej Cytadeli.
***

Powstańcy! Dzięki Wam jestem dumny, że jestem Wielkopolaninem!
***

WOLNOŚĆ kocham i rozumiem! WOLNOŚCI oddać nie umiem! Cześć i chwała Powstańcom Wielkopolskim! Dziękujemy!
***

Oby historia nigdy się nie powtórzyła. Pamiętajmy. Chwała poległym powstańcom!
***

Wielkopolsko, Polsko, która 100 lat temu wróciła na mapę świata, dziś oddajemy hołd, cześć i chwałę niezłomnym obrońcom Twoich granic. Niech ten wpis będzie symbolem naszej wdzięczności... Cześć najbardziej niestrudzonemu naszemu Rodakom!
***

Ukochany dziadek (...) brał czynny udział w 1. Kompanii Dopiewskiej, z którą rozbrajał oddziały niemieckie na dworcu w Dopiewie, brał udział w walkach pod Wolsztynem i Rakoniewiczami, walczył o Ławicę, brał udział w walkach pod Zbąszyniem i Kcynią. Wolność liczy się w każdym wieku. Pamiętam i wspominam.
***

Kto nie czci przeszłości i nie szanuje teraźniejszości, nie ma prawa do przyszłości.
***

Chwała Powstańcom! Jako Wielkopolanka, jako wnuczka Powstańca jestem dumna z ogromu pracy organicznej wykonanej przez polskich mieszkańców zaboru pruskiego, by powstanie mogło odnieść sukces. W powstaniu brali udział nie tylko żołnierze, którzy walczyli z bronią w rękę, ale wielu bezimiennych bohaterów dnia codziennego: kobiety, które kształciły młodzież, „Sokolnicy” przekazujący młodym hart ducha.
***

Dzięki za Wasze bohaterstwo, ale i mądrość, by pokonać wielokrotnie silniejszego przeciwnika.
***

Wolność jest najważniejszą rzeczą dla naszego narodu, dla mnie również.
***

Dali nam przykład Wielkopolanie, jak zwyciężać mamy.

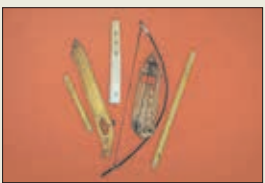
Polecamy

Broń z Lednicy

„Broń drzewcowa i uzbrojenie ochronne z Ostrowa Lednickiego, Giecza i Grzybowa” – to tytuł publikacji wydanej przez Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy dzięki dofinansowaniu z ministerstwa kultury. Jakiego rodzaju uzbrojenia używano? Skąd ono pochodziło? Jak zostało wyprodukowane? Czy wśród obrońców Lednicy i okolic znajdowali się również poważani w całej Europie wojownicy pochodzący ze Skandynawii? M.in. na te pytania próbowali odpowiedzieć autorzy książki.

Dawna muzyka

Od 15 lutego do 1 września w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie będzie można obejrzeć wystawę „Kultura muzyczna w początkach państwa polskiego”. Nowoczesna aranżacja łączy dźwięk, światło i animacje, a dzięki mobilnej aplikacji będzie można usłyszeć, jak brzmiały dawne instrumenty muzyczne czy narzędzia dźwiękowe wykorzystywane podczas polowań. Ekspozycję uzupełnią wyniki badań nad średnio-wiecznym instrumentarium, artefakty archeologiczne i kolekcja rekonstrukcji instrumentów.

Rok wyklętych

Polski Teatr Tańca realizuje w tym roku projekt pn. „Rok Wyklętych”. Jego pierwszą odsłoną będzie teatralna epopeja, pokazująca wyklęcie Ziemi przez gatunek ludzki. Spektakl, którego premiera odbędzie się 29 kwietnia, w Międzynarodowym Dniu Tańca, wyreżyseruje Katarzyna Radoszyńska. Choreografię przygotowuje Artur Bieńkowski, związany z Teatrem Rozbark, a scenografię i kostiumy zaprojektuje Paweł Walicki, autor kilkudziesięciu scenografii teatralnych i filmowych. RAK

Album znów w sprzedaży

Pod koniec stycznia do księgarni trafił dodruk „Encyklopedii Powstania Wielkopolskiego 1918-1919”.

Pierwszy nakład (tyśiąc sztuk) „Encyklopedii Powstania Wielkopolskiego 1918-1919” pod redakcją Janusza Karwata i Marka Rezlera rozszedł się w grudniu 2018 r. w trzy dni! Czytelnicy szukali albumu w księgarniach, w internetowym wydawnictwie oraz w siedzibie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. Telefonów, e-maili, zapytań i komentarzy na FB dotyczących próby zakupu encyklopedii było tak wiele, że w wydawnictwie WBPiCAK zdecydowano o dodruku.

Wcześniej rozdysponowano też tzw. nakład promocyjny, nieprzeznaczony do sprzedaży, który trafił do wielkopolskich bibliotek publicznych, autorów dzieła, mediów czy do Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, który obdarował publikacją m.in. kilkadziesiąt stypendystów naukowych.

Album w przystępnej cenie 80 zł można kupić m.in. poprzez stronę www.wbp.poznan.pl, zakładka sklep. Koszt zakupu książki skalkulowano w taki sposób, by

Powstańcza encyklopedia liczy ponad 500 stron.

nie zniechęcić czytelników, ale było to możliwe tylko dlatego, że trwające niemal pięć lat prace redakcyjne i edytorskie sfinansował w całości samorząd województwa.

„Encyklopedia Powstania Wielkopolskiego 1918-1919” zawiera ponad 500 stron formatu albumowego 230x320 mm. Podzielono je na cztery rozdziały, w tym najwięk-

szy: z hasłami, biogramami i artykułami problemowymi. Ponad 700 haseł i artykułów przygotowywało łącznie 51 autorów. W opracowaniu znajdziemy również ponad 130 zdjęć i ilustracji, 50 map, szkiców i schematów. Opracowanie uzupełniają też specjalne tablice, opisujące: znaki (chorągwie, kokardy, guziki mundurowe), oznaki

(rodzaje broni, stopnie wojskowe), ubiory organizacyjne i mundury. Całość uzupełnia bogate kalendarium Powstania Wielkopolskiego, Armii Wielkopolskiej i Frontu Wielkopolskiego 1918-1920.

– Zdajemy sobie sprawę z tego, że o zwycięskim Powstaniu Wielkopolskim wciąż wie zbyt wąskie grono osób. Chcemy, aby tych, którzy znają historię powstania, było jak najwięcej, nie tylko w Wielkopolsce, ale i w kraju. Dlatego tak ważne było, aby zebrać wiedzę o nim w formie wydawnictwa, które przedstawi najważniejsze fakty, uporządkuje je i uczyni dostępnymi dla odbiorców – tak ideę powstania albumu wyjaśniał dziennikarzom w listopadzie marszałek Marek Woźniak.

***

Trzy egzemplarze tego wyjątkowego wydawnictwa marszałek przekazał na początku stycznia na licytację w ramach tegorocznej odsłony Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. W aukcjach wzięło udział kilkadziesiąt osób, a ich zwycięzcy zapłacili łącznie niemal 1800 zł za trzy encyklopedie. RAK

Teatr w Lesznie z dotacją jak dotąd

Sejmik zdecydował o przekazaniu samorządowi Leszna po raz kolejny 1,4 mln zł na działalność tamtejszego Teatru Miejskiego.

Podczas styczniowej sesji radni przyjęli uchwałę sejmiku w sprawie udzielenia pomocy finansowej miastu Leszno na zadania w zakresie kultury. Chodzi o kwotę 1,4 mln zł na działalność Teatru Miejskiego. To identyczna – wynikająca z porozumienia między obu samorządami – kwota jak w poprzednich latach.

Podczas debaty nad tegorocznym budżetem województwa poprawkę zwiększającą powyższą dotację o 50 tys. zł zaproponował Marek Sowa z PiS, argumentując to wzrostem kosztów utrzymania placówki wynikającym z inflacji. Zgłoszoną formalnie przez Zbigniewa Czerwińskiego z PiS poprawkę sejmik odrzucił stosunkiem głosów 24-12.

Jak argumentował marszałek Marek Woźniak, umowa zawarta między województwem a miastem w 2016

roku precyzyjnie określiła poziom współfinansowania teatru przez regionalny samorząd w okresie dziesięciu lat.

– Oferta, którą złożyliśmy samorządowi Leszna, jest uczciwa. W ostatnich latach CKiS przeszło modernizację. Przekazujemy nieodpłatnie majątek i 1,4 mln zł rocznie – mówił marszałek podczas sesji sejmiku w 2016 roku, gdy zapadały kluczowe decyzje w tej sprawie. Wówczas radni zdecydowali o darowiźnie na rzecz miasta nieruchomości zajmowanej przez Centrum Kultury i Sztuki w Lesznie (dotąd instytucji wojewódzkiej), o zobowiązaniu do przekazywania przez dziesięć lat wspomnianej kwoty 1,4 mln zł oraz o formalnym przekazaniu placówki leszczyńskiemu samorządowi.

Dodajmy, że pierwotnie oba samorzady umówiły się na wojewódzkie wsparcie w wysokości 1,1 mln zł rocznie. Na prośbę leszczyńskich radnych sejmik ostatecznie przystał na przekazywanie wyższej dotacji. ABO

Dobre, bo polskie

Filharmonicy z Poznania przekonują, że „najpiękniejsza jest muzyka polska”.

Filharmonia Poznańska zaprasza melomanów w 2019 roku do Auli UAM na nowy cykl koncertów „Najpiękniejsza jest muzyka polska”.

Rok 2019 został przez parlament ogłoszony „Rokiem Stanisława Moniuszki”, bo w maju przypadnie 200. rocznica urodzin kompozytora. Wkrótce też 50. rocznica śmierci związanego z Poznaniem Krzysztofa Komedy oraz 100-lecie Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu. Wszystko to stwarza okazję do zorganizowania pięciu koncertów pod wspomnianym wspólnym tytułem.

– Skarbnica polskiej muzyki jest przebogata i ciągle jeszcze nie do końca odkryta. Kto, jeśli nie polskie orkie-

stry i chóry, ma przybliżyć tę muzykę? – pyta retorycznie Wojciech Nentwig, dyrektor Filharmonii Poznańskiej.

Cykl miał rozpocząć 19 stycznia koncert „Halka na ekranie i estradzie”, został jednak odwołany i przeniesiony na jesień w związku z żałobą po śmierci prezydenta Pawła Adamowicza. Pierwsze będzie zatem wykonanie opery „Paria” St. Moniuszki we włoskiej wersji językowej, zaplanowane na 12 kwietnia. Dwa tygodnie później czeka nas „Cafe Komeda”. Utwory tego artysty zabrzmiały w opracowaniu na orkiestrę symfoniczną i fortepian. Ostatnie dwa koncerty z „polskiego” cyklu zaplanowano na październik i listopad. ABO

Polecamy

Faust w Operze

Na 16 lutego w Teatrze Wielkim w Poznaniu zaplanowano premierę spektaklu „Faust” Charlesa Gounoda w reżyserii Karoliny Sofulak. „Czy Małgorzacie uda się wyzwolić z pułapki naszych czasów, czy Faust zdoła dorosnąć i zmęczyć, czy Mefistofeles odrzucić wiążącą mu ręce neutralność?” – stawiając te pytania, organizatorzy zapraszają widzów na spektakl, którego kolejne odsłony będzie można obejrzeć 17, 19 i 20 lutego.

Pamiętamy!

Ostrowskie Towarzystwo Genealogiczne wydało dzięki dofinansowaniu samorządu województwa album fotograficzny „Wielkopolska pamięć! 1918-2018”. Autor dzieła, Marian Franciszek Nowak, przez prawie dwa lata odwiedził niemal 300 miejscowości w naszym regionie, w których odnalazł ponad 600 miejsc pamięci związanych z Powstaniem Wielkopolskim. Są wśród nich m.in. pola walki, groby, cmentarze, pomniki.

Bajkowo

„Ilustracje bajek niewydanych” to seria fotografii Jacka Boczara, którą do 23 lutego można oglądać w galerii Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu. „Prace wchodzące w skład cyklu to przemyślane, uporządkowane i co najważniejsze, dokładnie zaplanowane kadry. Składają się one na próbę nawiązania dialogu z dziejącą wrażliwością widza, pozostawiając miejsce dla jego własnych interpretacji” – czytamy w zaproszeniu na wystawę.

KSOW promuje życie na wsi

Do 18 lutego partnerzy KSOW mogą wnioskować o fundusze na realizację zadań w 2019 roku.

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW) działa w każdym kraju Unii Europejskiej. Rola sieci polega na promocji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, a także wsparciu jego realizacji. Sieć organizuje szereg wydarzeń, które podkreślają wpływ funduszy europejskich na obraz dzisiejszej wsi i poprawę poziomu życia jej mieszkańców oraz promują wieś jako miejsce dogodne do życia. Ma też służyć ułatwianiu wymiany wiedzy oraz nawiązywaniu współpracy pomiędzy instytucjami i osobami zaangażowanymi w rozwój obszarów wiejskich. Celem sieci jest aktywizacja mieszkańców, promowanie postaw przedsiębiorczych, a także włączenie społeczne osób wykluczonych, np. niepełnosprawnych lub przedstawicieli mniejszości narodowych. W ramach KSOW organizowane są spotkania i szkolenia na temat tego, jak uzyskać dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich ma charakter otwarty. Może do niej przystąpić każdy, kto zarejestruje się w bazie partnerów KSOW dostępnej na stronie internetowej www.ksow.pl. Otwiera to m.in. drogę do ubiegania się o pomoc finansową w ra-

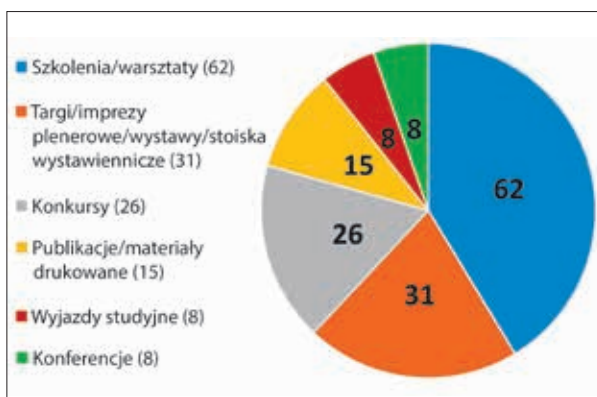

FOT. ARCHIWUM UMWW

Wielkopolska Izba Rolnicza jako partner Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich przygotowała w 2018 roku konferencję oraz konkurs kulinarny poświęcone m.in. popularyzacji wykorzystania pieczarki w kuchni wielkopolskiej. Uczestnicy projektu mogli poznać również technikę uprawy pieczarki.

mach konkursów ogłaszanych co roku przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Na poziomie regionalnym nabór wniosków prowadzony jest w urzędach marszałkowskich województw oraz ośrodkach doradztwa rolniczego.

– Od 4 do 18 lutego 2019 r. trwa nabór wniosków w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Zachęcam do dołączenia do grona partnerów KSOW i składania wniosków. Środki można pozyskać m.in. na szkolenia, warsztaty, wyjazdy studyjne, konfe-

Formy realizacji operacji wybierane przez partnerów KSOW w konkursach nr 1/2017 oraz nr 2/2018. Opracowanie własne JR KSOW w Wielkopolsce.

rencje, targi, imprezy plenerowe, publikacje, badania czy też konkursy. Na te cele województwo wielkopolskie w 2019 roku przeznaczy pulę 663 tysięcy złotych – mówi wicemarszałek Krzysztof Grabowski, pełniący również funkcję przewodniczącego wojewódzkiej grupy roboczej ds. KSOW.

Uzyskanie dofinansowania uzależnione jest od spełnienia określonych warunków. Przede wszystkim grupą docelową realizowanego zadania muszą być mieszkańcy obszarów wiejskich, natomiast samo zadanie powinno wpisywać się w odpowiednią tematykę oraz co najmniej jeden z pięciu celów KSOW. Projekty mogą skutkować zwiększeniem zaangażowania uczestników w inicjatywy przyczyniające się do rozwoju obszarów wiejskich, podniesieniem jakości wdrażania PROW 2014-2020 lub informowaniem społeczeństwa o możliwościach wsparcia finansowego z Unii Europejskiej. Realizowane zadania mogą być również związane z promocją innowacji w rolnictwie, np. w produkcji żywności lub aktywizacją mieszkańców wsi, w tym kreowaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich. Partnerzy KSOW mogą ubiegać się o refundację do 100

proc. kosztów kwalifikowalnych realizowanych przez siebie zadań.

– 30 stycznia jednostka regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w województwie wielkopolskim zorganizowała szkolenie dla partnerów KSOW. W trakcie spotkania szczegółowo omówiono dokumenty, które umożliwiają złożenie wniosku, a następnie rozliczenie zrealizowanego zadania. Ogłoszenie o konkursie wraz z kompletem dokumentów dostępne jest między innymi na stronach www.dprow.umww.pl oraz www.wielkopolskie.ksow.pl – informuje Izabela Mroczek, dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu.

Tegoroczna edycja jest już trzecią odsłoną konkursu ogłaszanego przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi. W dwóch poprzednich naborach wniosków partnerzy KSOW z województwa wielkopolskiego otrzymali łącznie ponad 800 tysięcy złotych. Pieniądże te pozwoliły na sfinansowanie 41 projektów. Wiele z nich zasługuje na miano dobrych praktyk i może stanowić źródło inspiracji do podejmowania podobnych inicjatyw.

Wielkopolska stawia na rozwój lokalny poprzez granty

Lokalne grupy działania (LGD) z terenu Wielkopolski otrzymały dotychczas 8,7 miliona złotych na realizację projektów grantowych.

Z grantów mogą korzystać osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Warunkiem ubiegania się o pieniądze unijne z tego źródła jest związek terytorialny z obszarem funkcjonowania danej LGD, posiadanie odpowiedniego doświadczenia w realizacji projektów oraz stosownych zasobów i kwalifikacji.

– Lokalne grupy działania ogłaszają nabory wniosków

o powierzenie grantów z PROW 2014-2020 zgodnie z harmonogramami publikowanymi na swoich stronach internetowych. Tematyka projektów grantowych jest każdorazowo określona w ogłoszeniu o naborze i wynika z przyjętej do realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Wartość pojedynczego grantu to co najmniej 5 tysięcy złotych i nie więcej niż 50 tysięcy złotych – podkreśla Małgorzata Blok, prezes Związku Stowarzyszeń Wielkopolska Sieć LGD.

Pomoc finansowa przyznawana jest w formie refundacji poniesionych kosztów. Za-

FOT. ARCHIWUM UMWW

Stowarzyszenie Wrota Wielkopolski uzyskało w 2018 roku dofinansowanie z PROW 2014-2020 w kwocie 85.115 zł na realizację projektu grantowego pt. „Zachowanie lokalnego dziedzictwa obszaru Wrót Wielkopolski”. Na zdjęciu (od prawej) członek zarządu stowarzyszenia Dominika Drapiewska, prezes Grzegorz Grzunka, wicemarszałek Krzysztof Grabowski i dyrektor Departamentu PROW UMWW Izabela Mroczek.

równy limit środków, jak i poziom dofinansowania wynikają z ogłoszenia o naborze wniosków. Znajduje się tam również komplet dokumentów niezbędnych do tego, aby ubiegać się o powierzenie grantu. Wybrani grantobiorcy podpisują umowę z lokalną grupą działania i na jej podstawie realizują swoje zadania, a następnie ubiegają się o zwrot poniesionych wydatków.

Projekty grantowe wpisują się w realizację strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

– W ramach strategii wdrażanych przez 29 lokalnych grup

działania, funkcjonujących w naszym regionie, Samorząd Województwa Wielkopolskiego podpisał do tej pory 946 umów na łączną kwotę 136,5 miliona złotych. Do zakończenia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a więc do końca 2023 roku, wysokość przyznanego wsparcia wyniesie około 320 milionów złotych. Są to niebagatelne pieniądze, które istotnie wpływają na poprawę warunków życia na terenach wiejskich w całej Wielkopolsce – podsumowuje wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redaguje: Adrian Kapuściński – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl

Zmieniamy Wielkopolskę

Obejrzyj magazyn o dotacjach unijnych
w każdy poniedziałek o 17.50 w TV Asta, w każdy wtorek o 17.00 w TV Wielkopolska

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

Fundusze Europejskie
Program RegionalnyRzeczpospolita
PolskaUnia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

www.wrpo.wielkopolskie.pl

A Ty jak zmieniasz
Wielkopolskę?

Jesteś beneficjentem Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego? Ta propozycja jest dla Ciebie. Pochwal się swoim projektem unijnym: wyślij artykuł, film lub zdjęcia na adres zmieniamywielkopolskie@umww.pl, a my wypromujemy twój projekt.

Z myślą o beneficjentach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (zarówno starej, jak i nowej perspektywy unijnej) stworzyliśmy narzędzie promocji. Jesteśmy ciekawi, w jaki sposób przy wykorzystaniu dotacji nasi beneficjenci rozwijają swoje firmy, zmieniają najbliższe okolice czy rozwiązują konkretne problemy społeczne.

Szukamy interesujących historii oraz ludzi, a także instytucji, które za nimi stoją. Szukamy liderów zmian, którzy potrafili przekonać do swojego pomysłu innych, pozyskać dofinansowanie unijne i rozwiązać dany problem. Interesują nas projekty, które są aktualnie realizowane, oraz takie, które już się zakończyły, ale ich efekty są wciąż odczuwalne.

Zależy nam na materiałach stworzonych przez beneficjentów (artykułach, zdjęciach, filmach). Jesteśmy przekonani, że nikt lepiej niż beneficjenci WRPO nie przedstawi projektu, podjętych działań i zmiany, która nastąpiła w środowisku lokalnym (pracy, aktywności) czy w codziennym życiu.

Co zyskujesz, wysyłając taki materiał na skrzynkę zmieniamywielkopolskie@umww.pl? Przede wszystkim masz szansę wypromować swoją inwestycję, działanie społeczne i pokazać je innym w mediach o zasięgu regionalnym.

Najciekawsze teksty czy materiały filmowe zostaną wykorzystane w wydawanych przez nas publikacjach: magazynie i e-magazynie „Nasz Region” oraz posłużą jako przykłady „dobrych praktyk” w innych publikacjach (radiowych czy telewizyjnych). Zamieścimy je również na oficjalnym profilu WRPO 2014+ w mediach społecznościowych (FB i Twitter). MARK

Olbrzym w Grzymysławicach

Nie ma takiego drugiego ośrodka w Polsce, a i w państwach Europy Zachodniej są rzadkością!

W poprzednim numerze „Monitora” pisaliśmy o centrach kształcenia praktycznego, które powstały w Ostrowie Wlkp. i Swarzędzu. To niejedyny przykład inwestycji unijnych w rozwój szkolnictwa zawodowego i innowacji. W powiecie wrzesińskim postawiono na dwa aspekty: nie tylko na kształcenie uczniów szkół branżowych, ale także osób dorosłych, które chcą się przekwalifikować, oraz na rozwój nowoczesnych technologii czy startupów. Efekt? Właśnie zakończyła się budowa Centrum Badań i Rozwoju Nowoczesnych Technologii w Grzymysławicach. Obiekt robi wrażenie pod względem wielkości. Wkrótce zakończy się jego wyposażenie.

Nie tylko niemiecki gigant...

Wybór miejsca był nieprzypadkowy. Od 2014 roku na terenie powiatu działa Wrzesińska Strefa Aktywności Gospodarczej (WSAG), która przyciągnęła firmy z różnych gałęzi przemysłu. Np. we wrześniu 2016 roku otwarto nową fabrykę Volkswagena. To między innymi dzięki tej inwestycji wzrosło zapotrzebowanie na intensywne kształcenie w nowoczesnych technologiach – zarówno uczniów, jak i nauczycieli.

Jednak nie tylko niemiecki gigant samochodowy potrzebował wykwalifikowanej kadry, zwłaszcza z branży motoryzacyjnej i mechanicznej. Zainteresowanie nową powiatową ofertą kształcenia zawodowego zgłosiło także wiele innych przedsiębiorstw.

Oczywiście o realizacji inwestycji nie zdecydował tylko aspekt szkoleniowy. Zmieniająca się rzeczywistość zawodowa, ale też skok technologiczny, jaki odbywa się na naszych oczach, sprawiły, że zdecydowano się na placówkę kształcenia zawodowego, która nie tylko szkoli, ale również wspomaga rozwój nowych technologii, oferując infrastrukturę, a w przyszłości i wiedzę.

W Grzymysławicach powstał nowoczesny ośrodek o łącznej powierzchni ponad 4,5 tys. m². Budowę ukończono we wrześniu 2018 roku. W grudniu 2018 roku budynek zo-

FOT. ARCHIWUM BENEFICJENTA

Centrum w Grzymysławicach robi wrażenie pod względem wielkości. Mówi się o nim „oświatowy olbrzym”.

stał przekazany Powiatowemu Centrum Edukacji Zawodowej, które będzie prowadzić w nim działalność. Aby centrum było jak najbardziej przyjazne inwestorom, we wrześniu uzbrojono tereny w pobliżu autostrady A2 oraz – dzięki dotacji WRPO 2014+ – rozbudowano drogę dojazdową do ośrodka (tj. drogę wojewódzką nr 432 o długości ok. 2,7 km pomiędzy miejscowościami Grzymysławice i Obłaczkowo). Kolejne prace związane z rozbudową tej drogi prowadzone będą na odcinku Ruszkowo – Grzymysławice.

Nowoczesne laboratoria

Obecnie trwa wyposażenie placówki. Będą się w niej mieścić między innymi pracownie hydrauliczne, pneumatyki, elektrotechniki, służące kształceniu w obszarze przemysłu motoryzacyjnego. W laboratoriach i salach konferencyjnych będzie sprzęt najnowszej generacji, umożliwiający realizację zadań na światowym poziomie. Przykładem może być laboratorium metrologiczne, które zostało już wyposażone w nowoczesne mikroskopy do analizy struktury powierzchni i maszyny przygotowujące próbki do analizy. Kolejne sale są sukcesywnie doposażane w różnego rodzaju roboty przeznaczone do nauki.

Szkolenia zawodowe skierowane będą nie tylko do uczniów szkół zawodowych, ale także pracowników, osób poszukujących pracy i przekwalifikujących się. To sprawi, że oferta wrzesińskiej placówki będzie unikatowa w skali kraju. Będzie to też jedna z nielicznych tego typu jednostek w Europie Zachodniej.

Centrum świadczyć będzie także usługi w zakresie organizacji konferencji, targów, spotkań, warsztatów technicznych, showroomów. Odrębna oferta będzie skierowana do startupów i instytucji oraz uczelni, chcących realizować badania

naukowe. Różnorodna oferta jest nieprzypadkowa. Centrum w Grzymysławicach ma stać się głównym ośrodkiem w zakresie rozwoju nowych technologii, który będzie mieć „moc przyciągania” nowych przedsiębiorstw do powiatu wrzesińskiego.

Budowę i wyposażenie placówki zrealizowano w ramach projektu „Rozwój szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu wrzesińskiego”, współfinansowanego ze środków WRPO 2014+. Całkowity koszt inwestycji to blisko 48 mln zł, z czego unijne wsparcie wyniosło ponad 45,5 mln zł. MARK

FOT. ARCHIWUM WZDOW

Rozbudowano też fragment drogi z Grzymysławic do Obłaczkowa na odcinku 2,7 km.

WRPO 2014+ na skróty

Swarzędz, Kleszczewo i Kostrzyn: przez granice administracyjne tych trzech gmin przebiega największa inwestycja komunikacyjna powiatu poznańskiego. Właśnie ukończono przebudowę 7-kilometrowego odcinka drogi z Zalasewa przez Gowarzewo do węzła S5 w Kleszczewie. Droga została poszerzona, powstały chodniki i ścieżka rowerowa, dwa ronda, nowe przystanki, oświetlenie. Inwestycja kosztowała powiat łącznie z dokumentacją i wykupem gruntów około 35 mln zł, a ponad 16 mln zł pochodziło z WRPO 2014+.

Tarnowo Podgórne: wzbogaciło się o cztery nowoczesne autobusy. To jeden z elementów kompleksowego projektu unijnego, który zakłada również utworzenie punktów przesiadkowych wyposażonych w tablice multimedialne i miejsca postojowe B&R oraz modernizację bazy technicznej do obsługi autobusów przy ul. Rokietnickiej w Tarnowie Podgórnym. Planowana całkowita wartość projektu wynosi 14,8 mln zł, z czego 8,2 mln zł to dofinansowanie z WRPO 2014+.

Mochy (pow. wolsztyński): po półtora roku prac zakończył się tam pierwszy etap rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 305. Chodzi o odcinek od wjazdu ul. Wolsztyńskiej na most na Południowym Kanale Obry do wjazdu z Moch (gmina Przemęt) ul. Szkolną. Inwestycja objęła m.in. rozbudowę drogi na długości 3,6 km, przebudowę skrzyżowań, chodników, ścieżek rowerowych oraz zatok autobusowych. Powstał także nowy most na Południowym Kanale Obry, a stary rozebrano. Koszt wyniósł ponad 20 mln zł, z czego około 15 mln zł to dofinansowanie z WRPO 2014+. Inwestycję oficjalnie otwarto 29 stycznia podczas konferencji prasowej z udziałem wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka i lokalnych samorządowców. Wydarzenie odbyło się w Urzędzie Gminy Przemęt, po konferencji nastąpił przejazd wyremontowaną drogą. Obecnie trwa kolejny etap rozbudowy o długości ponad 6 km od Moch do granicy powiatu leszczyńskiego. MARK

Ochronią serca pacjentów z nowotworem

Projekt „Kardioonkologii” skróci czas oczekiwania na wizytę oraz zapewni szybką i profesjonalną diagnozę.

Na nowe formy wsparcia mogą liczyć pacjenci, którzy zmagają się jednocześnie z nowotworem i chorobami serca. Efekty przyniesie program „Kardioonkologii”, który będzie realizować Szpital Kliniczny Przemienienia Pańskiego w Poznaniu. Placówka otrzymała na ten cel ponad 2,4 mln zł dofinansowania unijnego z WRPO 2014+.

W jaki sposób skorzystają z programu wielkopolscy pacjenci? Wyobraźmy sobie chorego, który ma rozpoznany nowotwór i w ciągu kilku dni powinien rozpocząć chemio- albo radioterapię. Jeśli pacjent wymaga jednocześnie konsultacji kardiologicznej, bo na przykład jest po zawale albo cierpi na inne schorzenie, to nie może podjąć skutecznego leczenia bez opinii kardiologa. Niestety, świadczenia w ramach NFZ są limitowane i obecnie często na taką wizytę musi czekać nawet kilka miesięcy.

Ten program umożliwi bardzo szybki i bezpośredni dostęp do kardiologów w wielu miejscach w Wielkopolsce z ominięciem kolejek związa-

15 stycznia w UMWW umowę o dofinansowanie podpisali wicemarszałek Wojciech Jankowiak i Szczepan Cofta, dyrektor Szpitala Klinicznego Przemienienia Pańskiego.

nych z limitami. Chodzi o to, żeby nie opóźnić leczenia nowotworów z powodu braku konsultacji kardiologicznej. Choremu, który ma dziś rozpoznany nowotwór, będzie można jak najszybciej udzielić pełnej diagnozy kardiolo-

gicznej. Później lekarz kardiolog będzie nadzorował kolejne etapy leczenia onkologicznego. Wszystko po to, by nie doszło do rozwoju niewydolności serca albo żeby była ona jak najbardziej ograniczona.

Program w swojej części edukacyjnej nauczy lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i onkologów diagnozować oraz wskazywać ludzi, którzy są zagrożeni. A cały system opieki zdrowotnej skieruje takiego pacjenta do kardiolo-

ga, który odpowiednio postawi diagnozę i przygotuje chore serce pacjenta na dodatkowe obciążenie, jakim jest leczenie onkologiczne.

Mówiąc wprost „Kardioonkologia” zapewni szybki i bezproblemowy dostęp do kardiologa chorym, którzy mają podwyższone ryzyko wystąpienia powikłań sercowych w terapii przeciwnowotworowej.

Szacuje się, że z programu skorzysta około 3 tys. pacjentów. Będzie on realizowany przez sześć specjalistycznych placówek medycznych na terenie całej Wielkopolski. Oprócz Szpitala Klinicznego Przemienienia Pańskiego (jako beneficjenta) w projekcie będą uczestniczyć także: poznański szpital HCP, a także lecznice w Pleszewie i Kaliszu oraz w Koninie i Pile.

Program ruszy wczesną wiosną tego roku i potrwa trzy lata. Jego autorzy wierzą, że w przyszłości stanie się wzorem, na podstawie którego powstanie ogólnopolski program dostępu do kardiologa dla pacjentów onkologicznych. MARK

WRPO 2014+ w liczbach

1 zmiana nastąpiła w harmonogramie konkursów WRPO 2014+ na 2019 rok. Przesunięto termin naboru wniosków w ramach poddziałania 2.1.2 „Cyfryzacja geodezyjnych rejestrów publicznych” z lutego na wrzesień 2019 r. oraz rozszerzono typy projektów możliwych do realizacji w ramach tego konkursu.

6,6 mln zł dofinansowania otrzymała gmina Mosina na realizację projektu pn. „Budowa szczelnego zbiornika wód deszczowych dla odwodnienia dróg na osiedlu Nowe Krosno w Mosinie”. To rezultat zwiększenia alokacji w konkursie z poddziałania 4.1.3 „Zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami”. MARK

Nowy e-magazyn

Ukazał się nowy numer e-biuletynu „Nasz Region”.

Fundusze europejskie od lat wspierają pracowników i przedsiębiorców. Jak otrzymać dotację na swój biznes, potem go rozwinąć, aby w konsekwencji otrzymać pomoc na innowacyjne i konkurencyjne pomysły? W e-biuletynie „Nasz Region” (nr 9) opisujemy historie pań Agnieszki i Karoliny, które otrzymały dotację, podjęły ryzyko i dziś „żyją na własny rachunek”.

Z drugiej strony, przedstawiamy duże firmy z Wielkopolski, które dzięki dotacjom z WRPO 2014+ i trafnie odczytowanym trendom przyszłości budują swoją silną pozycję na rynku. Polecamy również wywiad pt. „Kompetencje to podstawa” z Barbarą Kwapiszewską – dyrektorką Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, która wyjaśnia, m.in. jakich pracowników dziś brakuje na rynku pracy i dlaczego.

O tym wszystkim piszemy w bezpłatnym e-magazynie „Nasz Region” (nr 9). Wydawnictwo dostępne jest na stronie internetowej www.wrpo.wielkopolskie.pl oraz na portalach lokalnych. MARK

Węzeł z korzyścią dla pasażerów z Ostrowa i okolic

Zakończyła się kolejna ważna inwestycja unijna w Ostrowie Wlkp.

Po tym, jak w ubiegłym roku otwarto tutaj Centrum Kształcenia Praktycznego, 7 stycznia oficjalnie przecięto wstęgę (w uroczystości wzięli udział samorządowcy, m.in. wicemarszałek Krzysztof Grabowski i Marzena Wodzińska z zarządu województwa) przy centrum przesiadkowym, położonym między ulicami Wojska Polskiego i Towarową. Skorzystają z niego nie tylko pasażerowie ostrowskiego MZK, ale także PKS-u, który od lutego dołączy do lokalnych przewoźników, użytkujących nowy obiekt. W planach jest też zaproszenie do korzystania z infrastruktury przez przewoźników prywatnych.

Centrum przesiadkowe jest częścią większego projektu o wartości blisko 40 mln zł, z czego prawie 30 mln zł dołożyła Unia Europejska. Oprócz centrum w Ostrowie Wlkp. zakupiono już niskoemisyjne autobusy, uruchomiono system rowerów miejskich, zainstalowano elektroniczne tabli-

Centrum przesiadkowe w Ostrowie Wlkp. obsługuje obecnie ponad 300 odjazdów dziennie w ramach 24 linii autobusowych.

ce z rozkładem jazdy, nowymi wiatami przystankowymi, wybudowano też ścieżki rowerowe czy wymieniono oświetlenie uliczne na energooszczędne.

Atutem centrum jest bliska odległość od dworca kolejowego, z którego odjeżdżają pociągi osobowe do Leszna, Poznania, Łodzi czy Wrocławia.

Mieszkańcy zwracają również uwagę na to, że dzięki centrum przesiadkowemu znacząco poprawiła się estetyka tego miejsca, które wcześniej było niezagospodarowane.

Wkrótce, za sprawą innej dotacji z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+, zmieni się również centrum miasta. 9 mln zł

dotacji na projekt rewitalizacji obejmie: modernizację budynku sali sesyjnej na Ostrowskie Centrum Aktywności Lokalnej, odnowę ogródków jordanowskich i amfiteatru miejskiego oraz ciągu ulic w centrum miasta. Umowę z władzami Ostrowa Wlkp. podpisała na początku stycznia Marzena Wodzińska z zarządu województwa.

Podobne węzły przesiadkowe, około 90, powstają w całej Wielkopolsce. Są one odpowiedzią na zwiększające się natężenie ruchu samochodowego na dojazdach i wyjazdach z wielkopolskich miast. Z pomocą przyszedł WRPO 2014+, w którym zaplanowano ponad 950 mln zł na usprawnienia w tym zakresie. MARK

przeczytane

Olivier Janiak i Grażyna Torbicka podczas poznańskiego koncertu.

Koncert „Muzyka Wolności Poznań 2018” był 27 grudnia wieczorem zwieńczeniem głównych obchodów 100. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Transmitowaną na cały kraj imprezę na Stadionie Miejskim prowadzili Grażyna Torbicka i Olivier Janiak. I robili to z wdziękiem i taktem aż... do samego finału. Wtedy to Janiak – pochodzący notabene z wielkopolskiego Krotoszyna, zapraszając na scenę Marka

Woźniaka, zaanonsował go jako „marszałka województwa mazowieckiego”.

Kolejnego dnia przeglądaliśmy portale internetowe, szukając ogólnopolskich doniesień o obchodach dotyczących „naszego” powstania. Na jednej ze stron była informacja o rocznicy i o koncercie, a pod nią kilka komentarzy internautów. Chwilę później w części tak zwanej towarzysko-plotkarskiej tej witryny pojawił się post zatytułowany „Wpadka

Janiaka na koncercie”. Po kilkudziesięciu minutach – pod tymi paroma zdaniem było już niemal sto komentarzy (mniej lub bardziej mądrych...).

Stara PR-owska zasada mówi, że nieważne, czy piszą dobrze, czy źle, byle nazwiska nie przekreślali... Biorąc pod uwagę, że plotkarski „news” o popularnym prezenterze miał odniesienie do faktu obchodów powstańczej rocznicy, jakiś efekt promocyjny został osiągnięty.

wyśledzone

Najmłodszy radny województwa zmienia stan cywilny! Tego towarzyskiego newsa udało nam się zdobyć dzięki regularnemu bywaniu na posiedzeniach sejmikowych komisji...

Członkowie jednej z nich – tej od współpracy międzynarodowej – podczas styczniowych obrad ustalali termin wizyty studyjnej w zaprzyjaźnionym regionie Emilia-Romania. Kolejne propozycje z różnych względów upadały. W końcu ktoś rzucił: – To może w okolicach 28 maja pojedziemy?

– Nieee! – gwałtownie zaproponował radny Adam Borycewicz.

– A dlaczego?

– Bo... się żenię – wyznał młody radny.

– No, to może tym wyjazdem wybawimy kolegę z tego kłopotu? – zażartował jeden z bardziej doświadczonych rajców. A inny zaraz podłapał: – Jak młody pojedzie do Włoch, poczuje te klimaty, to może jeszcze się namyśli!

monitorujemy radnych

>> Przemysław Ajchler:

Miewam gorsze dni

- >> **Bliscy mówią na mnie...** Mam nadzieję, że mówią – ale o mnie – same dobre rzeczy.
- >> **W samorządzie najbardziej lubię...** Dopiero poznaję samorząd, ale na pewno lubię rozmowy z nowo poznanymi kolegami radnymi.
- >> **Bycie Wielkopolaninem oznacza...** bycie gospodarnym, racjonalnym, otwartym i przyjaznym.
- >> **Polityka to dla mnie...** możliwość zmieniania rzeczywistości, choć obecna forma jej uprawiania przez rządzących, łagodnie mówiąc, kompletnie mi nie odpowiada.
- >> **Gdybym musiał zmienić zawód...** Na szczęście nie muszę.
- >> **Gdy skończyłem 18 lat...** byłem młodym, niedoświadczonym i naiwnym chłopcem.
- >> **Na starość...** chciałbym mieć poczucie satysfakcji i zadowolenia z życia, z tego, co udało mi się zrobić.
- >> **Żałuję, że...** mam coraz mniej czasu na sport i dla najbliższych.
- >> **Moim największym atutem jest...** zdobyte doświadczenie zawodowe.
- >> **Moja największa słabość to...** Czasem miewam gorsze dni, a wtedy lepiej nie wchodzić ze mną w polemikę.
- >> **Nikom dotąd nie mówiłem, że...** hmm... jestem bardzo wrażliwy na krzywdę innych.
- >> **Wierzę, że...** mam w sobie na tyle dużo siły, wiedzy i umiejętności, by móc zmieniać rzeczywistość na lepszą.
- >> **Mam nadzieję na...** normalność w tym kraju.
- >> **Kocham...** najbliższą rodzinę, żonę także. :-)

- >> Przemysław Ajchler
- >> ur. 7 maja 1979 r., Poznań
- >> prezes zarządu Zielone Słońce Sp. z o.o., zastępca prezesa RSP „Zdrowie” w Izdebnie
- >> wybrany z listy KO, w okręgu nr 2
- >> 9754 głosy

usłyszane

– Czy jeszcze ktoś z państwa radnych chciałby zabrać głos? – spytał przewodniczący sejmiku Wiesław Szczepański, gdy podczas styczniowej debaty budżetowej skończyli dłuższe wystąpienia wyznaczni przedstawiciele klubów (w tym Zbigniew Czerwiński z PiS). I, patrząc zdumionym wzrokiem na salę, skonstato-

wał: – Pan radny Czerwiński???

– Cóż, dziadkom to się zdarza, że o czymś zapomną – z autoironią skomentował swą prośbę zainteresowany.

– Od niedawna sam jestem dziadkiem, więc panu pozwolę zabrać głos ponownie – spuentował sytuację przewodniczący sejmiku.

podpatrzone

Wychowawczy apel podpatrzony w jednej z męskich toalet w Urzędzie Marszałkowskim...

podsluchane

Założycielka i dyrektor artystyczny Orkiestry Kameralnej Polskiego Radia „Amadeus” Agnieszka Duczmal, która wraz ze współpracownikami wzięła udział w styczniowych obradach Komisji Rewizyjnej, wręczyła radnym w prezencie... płyty z muzyką orkiestry.

Ten miły i sympatyczny gest zaintrygował jednak czworo dyrektorów z podległych samorządowi województwa placówek służby zdrowia, którzy też zaczęli zastanawiać się, czym obda-

rować członków komisji.

– Dziękujemy za zaproszenie, ale nie mamy prezentów, np. szczepionek czy lekarstw – zażartował Aleksander Barinow-Wojewódzki, szef Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Poznaniu.

„Nie idźmy tą drogą” – można rzec, cytując klasyka. Bo w tej sytuacji specjaliści od dróg mogliby przynieść radnym kawałek... asfaltu, kolejarze – szyny, a szef parków krajobrazowych – drzewko z lasu.

